

3 1761 07063357 3

Fabra, Pompeu
Tractat de ortografia
catalana

PC
3833
F33

PURCHASED FOR THE
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
FROM THE
CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT
FOR

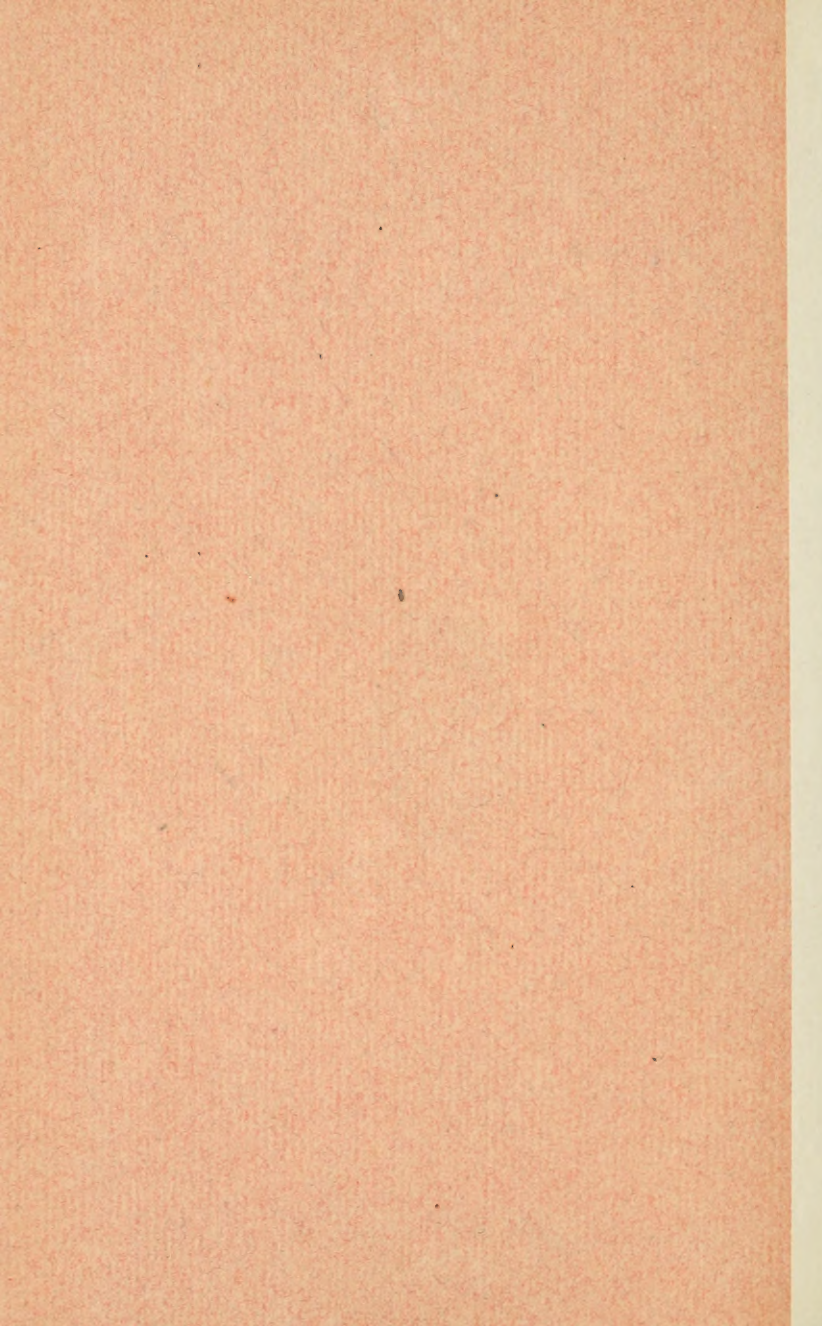
History of ART /68

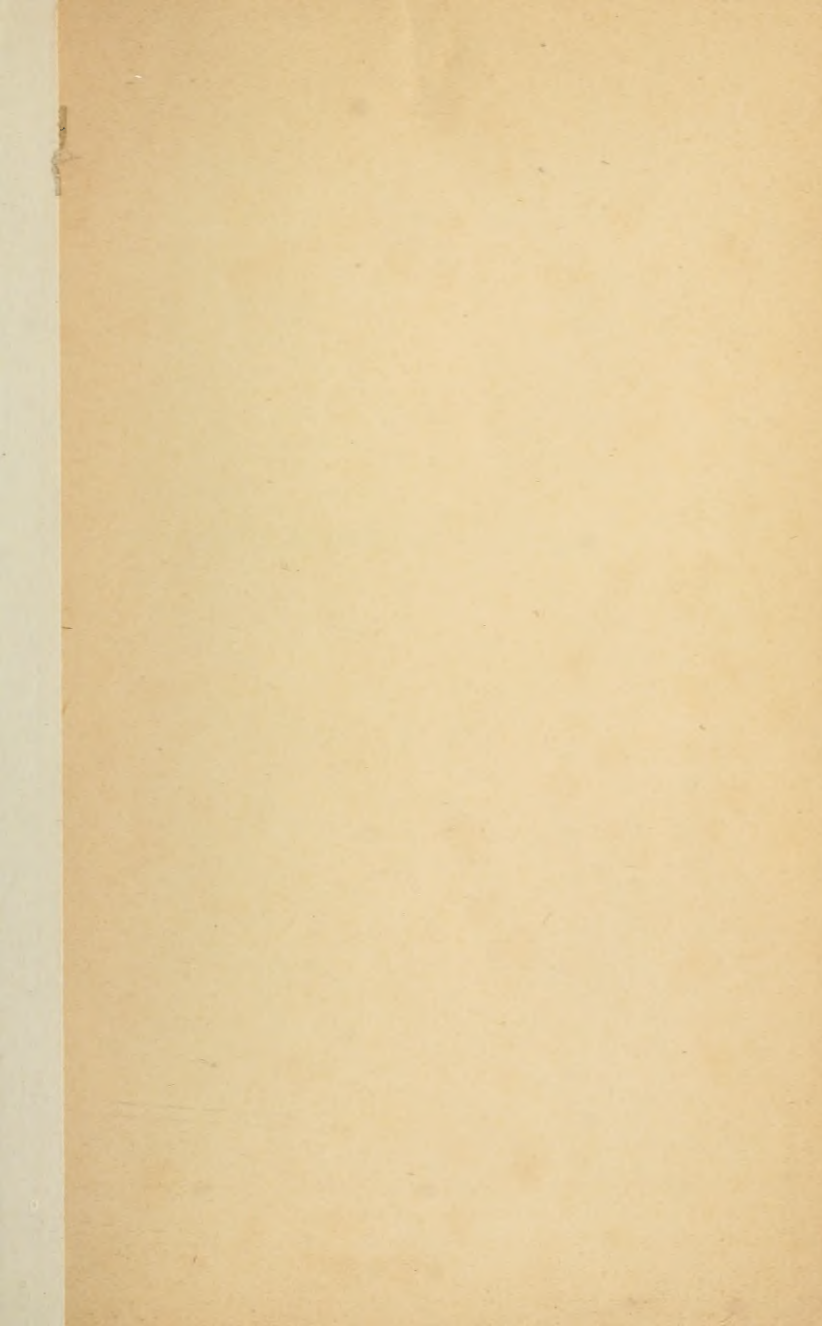
TRACTAT
DE
ORTOGRAFIA CATALANA

PER
POMPEU FABRA

BARCELONA
TIPOGRAFIA «L'AVENÇ»: RONDA DE L'UNIVERSITAT, 20
1904

TRACTAT D'ORTOGRAFIA CATALANA

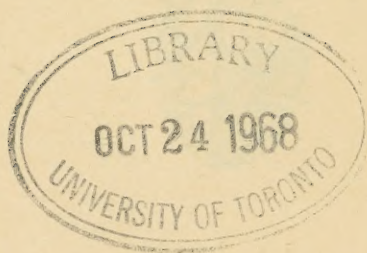
TRACTAT
DE
ORTOGRAFIA CATALANA

PER
POMPEU FABRA

BARCELONA
TIPOGRAFIA «L'AVENÇ»: RONDA DE L'UNIVERSITAT, 20

1904

PC
3833
F33

El tractat d'ortografia que avui donem al públic es una obreta purament didàctica. No es un llibre més on se faci l'exposició i la defensa d'un sistema ortogràfic determinat: el seu objecte es explicar l'ortografia usual.

El lector no trobarà en aquest llibre cap innovació ni cap d'aquells llargs raonaments tant freqüents en les gramàtiques catalanes, encaminats a demostrar la bondat d'aquesta o d'aquella solució ortogràfica. S'hi han suprimit també totes les regles de caràcter etimològic, les quals no són realment de cap utilitat sinó per aquells que coneixen la llatina.

En substitució d'aquestes regles, que exigeixen la coneixença del llatí, se n'han establert d'altres que suposen, en canvi, la del castellà. S'ha fet això tenint en compte que la present obreta va endreçada a lectors que saben tots aquesta llengua i que amb això sels facilita extraordinàriament l'estudi de l'ortografia catalana. Avui que en les escoles de la nostra terra s'ensenya, no l català, sinó l castellà, la coneixença de la llengua forastera ns serveix per simplificar l'exposició de l'ortografia de la nostra llengua; el dia que en les nostres escoles s'ensenyarà a escriure en català, llavors serà la coneixença

del català i de la seva ortografia que servirà pera facilitar l'estudi de l'ortografia castellana an aquells que desitgin coneixe-la.

No posseint el català una ortografia seguida per tothom, en aquells casos en els quals s'empleen diferents sistemes (accentuació grafica, emplen de la h, representació de la s sorda, etc.), no se n'explica naturalment un de sol, sinó tots. Cal, no obstant, advertir que, així com no s parla sinó excepcionalment d'aquells sistemes que no han conseguit implantar-se, tampoc se citen algunes grafies que, si bé s troben, al contrari, am prou freqüència, són evidentment dolentes i inacceptables.

Gran part de les paraules citades en el present llibre, ja en llistes especials, ja com exemples, s'han reunit en una llista alfabetica, que va al final de l'obra. L'utilitat que pugui tenir aquesta llista es considerablement augmentada per l'inserció d'una infinitat d'observacions que no havien trobat cabuda en el text, així com per l'inclusió d'un gran nombre de derivats, am la qual queda abundantment exemplificat tot lo que, referent a derivació, se diu en els §§ 7 i 8.

CAPITOL I

VOCALS

1. — En les paraules de més d'una síl·laba o *polisíl·labs* hi ha sempre una vocal que s'pronuncia amb més energia que totes les altres. En el mot de tres síl·labs *cosina*, es la *i*; en el mot *pare*, la *a*; en el mot *nebot*, la *o*. Aquesta vocal s'anomena *tònica*, i tota vocal no tònica s'anomena *atona*. En el mot *cosina*, *i* es una vocal tònica; *o* i *a* són vocals atones. La síl·laba que conté una vocal tònica s'anomena *tònica* o *dominant*. En *cosina* es la síl·laba *si*; en *gaire* es la síl·laba *gai*; *co*, *na* i *re* són síl·labs atones. La més gran energia amb que s'pronuncia una vocal o una síl·laba s'anomena *accent tònic*; i dir que l'accent tònic cau sobre tal vocal o tal síl·laba equival a dir que aquesta vocal o aquesta síl·laba són la vocal tònica o la síl·laba dominant de la paraula.

En les paraules d'una síl·laba o *monosíl·labs*, la llur síl·laba única es equiparable, per l'energia de la seva emissió, a les síl·labs dominants dels polisíl·labs, i conté, per consegüent, una vocal tònica. Ex.: *cor*, *mai*: la *o* de *cor* i la *a* de *mai* són dues vocals tòniques com la *o* de *amor* i la *a* de *desmai*. S'exceptuen uns quants monosíl·labs, que són estudiats en el CAPÍTOL V.

2. — A vuit poden reduir-se les vocals catalanes. Són les vuit vocals que sentim en les vuit paraules *pas*, *cel*, *veïl*, *fil*, *cor*, *coic*, *curt* i *la* (article). Se distingeixen amb els noms de *a* tònica, *e* oberta, *e* tancada, *i*, *o* oberta, *o* tancada, *u* i *a* atona o vocal neutra. En la pronúncia de Barcelona, les dues vocals *i* i *u* poden ser tòniques i atones, la vocal

neutra es sempre atona, i les altres, fóra en alguns casos excepcionalissims, són sempre tòniques.

3. — Pera la representació de les vuit vocals tenim únicament cinc lletres o signes: *a, e, i, o, u*. Un mateix signe pot servir pera representar dues i fins tres vocals. La lletra *a* representa una *a* tònica en *pare* i una *a* atona en *poma*; la lletra *e* representa una *e* oberta en *cel*, una *e* tancada en *vell* i una *a* atona en *home*; la lletra *o* representa una *o* oberta en *cer*, una *o* tancada en *corc* i una *u* atona en *cosina*. En cambi, una mateixa vocal pot ésser representada per dues lletres diferents. Ex.: les segones sillabes de les paraules *home* i *poma* són idèntiques, les dues paraules acaben en el mateix *sò a* atona; no obstant, la una s'escriu amb *e* final i l'altra amb *a* final. Un altre exemple: la mateixa vocal *u* atona, que representem amb la lletra *u* en la paraula *punxar*, es representada per la lletra *o* en la paraula *grouxar*.

Cap dificultat ofereix la representació de les vocals tòniques catalanes: la vocal *a* tònica ve sempre representada per la lletra *a*; la vocal *i* tònica, per la lletra *i*; la vocal *u* tònica, per la lletra *u*; les dues vocals *e* oberta i *e* tancada, per la lletra *e*; i les dues vocals *o* oberta i *o* tancada, per la lletra *o*; de manera que la pronúncia indica en cada cas la lletra que s'ha d'empregar. L'escriptura de les vocals atones constitueix, en cambi, una de les dificultats més grosses de l'ortografia catalana; puix que dues vocals freqüentíssimes poden ésser representades cada una per dues lletres diferents: la vocal neutra o *a* atona, per les dues lletres *a* i *e*, i la vocal *u* atona, per les dues lletres *o* i *u*. Ex.: *home* i *poma*, *grouxar* i *punxar*. La majoria dels polisillabs són, doncs, paraules d'ortografia dubtosa en el sentit que la llur ortografia no ve donada per la llur pronúncia: la pronúncia sol no ns diu si hem d'escriure *nabot* o *nebot*, *sutir* o *sortir*.

VOCALS TÒNIQUES

4. — En determinats polisillabs se marca la vocal tònica escrivint sobre seu un signe especial, que s'anomena *accent grafic*. Ex.: *sabó*, aon amb l'accent escrit sobre la *o* s'indica que la vocal representada per aquesta lletra es la vocal tònica, es dir, que de les dues sillabes de la paraula la segona es la tònica o dominant. En català s'empleen dos accents diferents, l'agut, com en *sabó*, i el grave, com en *això*, els quals serveixen, com acabem de dir, pera indicar en els polisillabs quina es la

vocal tònica, però també s'empleen en determinats casos pera indicar que una *e* o una *o* es oberta o tancada o que un monosíllab es tònic. Ex.: *tè* i *té*; *bòta* i *bóta*; *pèl* (Ex.: *Hi han trobat un pèl*), diferent de *pel* aton (Ex.: *Han passat pel mateix camí*). Sobre l'empleu dels dos accents gràfics agut i grave V. CAPITOL V.

5. — Apart l'accentuació, cap dificultat ofereix l'ortografia de les vocals tòniques. Remarquem solament que en algunes paraules se sent sovint una *u* en lloc d'una *o*; són *ploma*, *bruma*, *lomba*, *torba*, *coiba*, *trionf*, que cal escriure amb *o* i no amb *u*: *pluma*, *bruma*, etc. són castellanismes, així com *secundo*, *immundo* i demés adjectius en *undo*, que deuen reemplaçar-se per *secon*, *immon*, etc., i els femenins corresponents, per *seconda*, *immonda*, etc. (1).

En les paraules citades anteriorment, *o* es bona, *u* defectuosa. No pot dir-se lo mateix de la *e* i de la *a* en paraules com *arrenca* i *arranca*; aquí la *e* i la *a* són totes dues acceptables. Citem: *treure* i *traure*, *jeure* i *jaure*, *neixer* i *naixer*, i els verbs de la primera *arrenca* i *arranca*, *llenca* i *llança*, *neda* i *nada*, *enseja* i *ensaja*. El dialecte barceloní prefereix en general les formes amb *e* (*treure*, *jeure*, etc.); altres varietats, les formes amb *a* (*traure*, *jaure*, etc.). Això que passa entre les dues vocals *a* i *e*, passa també en determinades paraules entre una *e* oberta i una *e* tancada, entre una *o* oberta i una *o* tancada, entre una *o* tancada i una *u*, etc.: a les formes barcelonines *bèstia*, *València*, *sòl*, *bò*, corresponen les formes gironines *bèstia*, *l'alència*, *sòl*, *bó*; al barceloní *minyóna*, el rossellonès *minyúna*.

a, e EN LES SILLABES ANTERIORS A LA DOMINANT

o, u EN EL MATEIX CAS

6. — El català posseeix un nombre extraordinari de paraules tretes d'altres paraules del mateix català mitjançant l'adjunció de terminacions especials, anomenades *sufixes*. Ex.: el substantiu *blancor*, tret de l'adjectiu *blanc* mitjançant l'adjunció del sufixe *or*. Quan una paraula està

(1) En canvi, no es *menta*, sinó *munta*; *emple* i *umple* són tot dos acceptables.

relacionada amb una altra de la llengua, com *blancor* ho està am *blanc*, se diu que la primera es un *derivat* de la segona, que s'anomena *primitiu*.

Quan una paraula reb un sufixe, perd aquella l seu accent tonic (1); a la vocal tonica del primitiu correspon, per consegüent, una vocal atona del derivat. Doncs bé: aquesta vocal atona del derivat ve sempre representada per la mateixa lletra que la tonica del primitiu. Així, escrivim amb *a* *magror*, que ve de *magre*, i amb *e* *negror*, que ve de *negre*; no escrivim *fuscior*, sinó *foscior*, perquè l primitiu es *fosc*; i, en cambi, no escrivim *boidor*, sinó *buidor*, perquè l primitiu es *buid*. Analogament: de *blanc*, *blancor*; de *verd*, *verdor* i no *vardor*; de *groc*, *grogor* i no *grugor*; de *cru*, *cruor*.

Tota paraula formada d'una altra per l'adjunció d'un sufixe, té, doncs, una sillaba atona l'ortografia de la qual ve donada pel primitiu. En el derivat *vermellor*, es la segona: de *vermell*, *vermellor* i no *vermallor*.

7. — En la majoria dels verbs l'accent tonic cau sobre una vocal del radical en unes de les llurs formes i sobre una vocal de la terminació en altres. En el verb *mirar*, el radical es *mir*; són formes d'aquest verb *miro*, *mires*, *mira*, *mirem*, *mireu*, *miren*, *mirava*, *miraré*, *miri*, *mirés*, *mirat*, *mirant*. En les formes *miro*, *mires*, *mira*, *miren*, *miri*, l'accent tonic cau sobre la vocal del radical; en les

(1) Remarquem que l primitiu, al rebre l sufixe, pot ademés sofrir les següents modificacions: addició d'una *n* (de *fi*, *finor*); supressió de la seva lletra final (de *negre*, *negror*); cambi d'una consonant sorda en sonora (de *groc*, *grogor*), d'una *u* en *v* (de *blau*, *blavor*) o de *ig* en *j*, *tj* o *tx* (de *roig*, *rojor*; de *lleig*, *lletjor*). No parlem dels canbis purament ortografics, com els de *s* en *ss*, de *e* en *qu*, etc.

formes *mirem, mireu, mirava, miraré, mirés, mirat, mirant*, cau sobre una vocal de la terminació. Les primeres s'anomenen *formes fortes*, i les segones, *formes debils*.

A la vocal tonica de les formes fortes correspon naturalment una vocal atona de les formes debils. Doncs bé: aquesta vocal atona de les formes debils ve sempre representada per la mateixa lletra que la vocal tonica de les formes fortes. Així, escrivim amb *a* *causar, causem, causeu*, perquè diem *causo, causes, cansa*, i amb *e* *pensar, pensem, penseu*, perquè diem *penso, penses, pensa*; no escrivim *grunxar*, sinó *gronxar*, perquè diem *gronxo*; i, en cambi, no escrivim *ponxar*, sinó *punxar*, perquè diem *punxo*.

En la majoria dels verbs, les formes debils (o accentuades en la terminació) tenen, doncs, *una* sillaba atona l'ortografia de la qual ve donada per les formes fortes (o accentuades en el radical). En el verb *gemegar*, es la segona: no escriurem *gemagar*, sinó *gemegar*, perquè diem *gemego*.

En els verbs de la primera conjugació citats en el § 5, es facultatiu escriure *e* o *a* en les formes debils: *arrenquem, arrenqueu, arrencava*, etc., o *arranquem, arranqueu, arrancava*, etc., segons se prefereixi *arrenco* o *arranco*. En cambi, en els verbs *neixer, jeure, treure* i *heure*, les formes debils s'escriuran sempre amb *a*. Ex.: *naixem, naixeu, naixia, naixeré, nasqués, nascut*; *jaiem, jaieu, jauré, jaguem, jagueu, jagués, jagut*.

En els verbs *cosir, sortir* i *lossir* s'escriuen amb *o* les formes debils i amb *u* les fortes. Ex.: *surto, surts, surt, sortim, sortiú, surten, sortia, sortir, sortint*. Alguns escriuen analogament amb *o* les formes debils del verb *jugar*: *jogar, joguem, jogueu, jogava* etc., malgrat *jugo, jugues*, etc.

En els verbs *voler* i *poder* s'escriu *volguem, volgueu, volgués, volgut* i *poguem, pogueu, pogués, pogut*, encara que s digui *vulgui* i *pugui*.

8. — En paraules germanes l'una catalana i l'altra castellana, les vocals pretoniques corresponents vénen en general representades per les mateixes lletres. Així, una *a* atona catalana o vocal neutra s'escriu *a* o *e* segons correspongui a una *a* o a una *e* castellanes (1); i una *u* atona catalana s'escriu *o* o *u* segons correspongui a una *o* o a una *u* castellanes (2).

EXEMPLES :

A *a* castellana correspon *a* catalana: AMIGO, *amic*; CABALLO, *cavall*; CAMINO, *cami*; HALCÓN, *falcó*. Analogament: *farina, harmonic, jardí, llagosta, madur, quaresma, raó, salut, salvatge, talent, bacallà*. Excepcions: AFEMINADO, *efeminat*; ASTILLA, *estella*; BARNIZ, *vernís*; MARAVILLA, *meravella*; TRABAJO, *treball*.

A *e* castellana correspon *e* catalana: SEGURO, *segur*; LEGUMBRE, *llegum*; VECINO, *veí*. Analogament: *Betlem, cecidí, cerebel, educar, elefant, elegant, elegir, element, elevat, enemic, general, heretge, metall, necessari, penetra, persona, senyor, separa, terrible, vergonya*. Són remarcables: *berenar* (MERENDAR), *fetor* (HEDOR), *gelós* (CELOSO), *verema* (VENDIMIA), *veri* (VENENO), i *estil, estiu, deposit*, comunment pronunciats *istil, istiu, diposit*. Excepcions: EMBAJADA, *am-*

(1) Són molt poques les paraules en que la vocal neutra correspon a altres vocals castellanes. Ex.: GIGANTE, *gegant*; ESTORNUDAR, *esternudar*. Pera l'ortografia d'aquestes paraules, V. § 9.

(2) Són molt poques les paraules en que la vocal *u* atona correspon a altres vocals castellanes. Ex.: *bambolina, mussolina*. Pera l'ortografia d'aquestes paraules, V. § 9.

baixada; ENERO, *janer*; ASESINAR, *assassinar*; ESMERALDA, *esmaragda*; RENCOR, *rancor* (1).

A *o* castellana correspon *o* catalana: BOTÓN, *botó*; HORMIGA, *formiga*; COSTUMBRE, *costum*. Analogament: *conill*, *corona*, *donzella*, *dolor*, *fortuna*, *governa*, *homogeni*, *model*, *novembre*, *octubre*, *orella*, *oliva*, *possible*, *vocal*, *volcà*, *zoològia*. Excepcions: SOBERBIA, *superbia*; SOBORNAR, *subornar*; SOFOCAR, *sufocar*; SOPORTAR, *suportar*; BOLETÍN, *butlletí*.

A *u* castellana correspon *u* catalana: FUNESTO, *funest*; MUJER, *muller*, HUMILDE *humil*. Analogamet: *furor*, *humor*, *humà*, *judici*, *pudor*, *rubi*, *tutela*. Excepcions: CUBRIR, *cobrir*; NUIRIR, *nodrir*; PULIR, *polir*; SUFRIR, *sofrir*; URDIR, *ordir*; SURTIDO, *assortit*; SUSPIRO, *sospir*; SUSTRAER, *sostroure*; USTED, *vostè*; JUVENTUT, *joventut*; CARTULINA, *cartolina*; ATURRULLAR, *atorrollar*.

En molts pocs casos la regla establerta en aquest § està en contradicció amb les regles dels §§ 6 i 7. Quan així succeeix, cal seguir aquestes regles i no pas aquella. Ex.: A *despullar* correspon en castellà DESPOJAR; no obstant, no s'escriurà *despollar*, sinó *despullar*, perquè les formes fortes d'aquest verb no tenen *o*, sinó *u*, ja que diem *despullo*. Al diminutiu *plometa* correspon el diminutiu castellà PLUMITA; no obstant, no s'escriurà *plumeta*, sinó *plometa*, perquè l primitiu no es *pluma*, sinó *ploma*.

Es convenient no confondre ls derivats propiament dits de que s parla en el § 6 amb uns altres derivats, que anomenarem pseudo-derivats pera distingir-los d'aquells; tals són *filial*, de *fill*; *secundari*, de *segon*; *lingual*, de *llengua*. Fixant-nos en el primer, es facil veure que no està

(1) S'escriu també: *embaixada*, *gener*, *assessí*, etc. A *enj* inicial castellà correspon *aix*. Ex.: ENJAMBRE, *aixam*; ENJUGAR, *aixugar*. Però alguns escriuen *eixam*, *eixugar*, etc.

relacionat amb *fill*, com *blancor* ho està, per exemple, amb *blanc*. Com el català treu l'adjectiu *boirós* del substantiu *boira* per l'adjunció del sufixe *ós*, el llatí treu l'adjectiu *filialis* del substantiu *filius* per l'adjunció del sufixe *alis*; dins del llatí *filialis* es un derivat de *filius*, com dins del català *boirós* es un derivat de *boira*. Ara bé: la paraula llatina *filius*, per una serie de cambis fonics graduals i inconscients, produeix la paraula catalana *fill*, i quan ja la llengua catalana ha pres naixença, els escriptors hi introdueixen l'adjectiu llatí *filialis*. El vocabulari català compta, així, amb el substantiu *fill* i amb l'adjectiu *filial*, representants dels mots llatins *filius* i *filialis*; i com *filialis* era un derivat de *filius*, el seu representant català *filial* es considerat com un derivat de *fill*, representant del seu primitiu *filius*; però en rigor no ho es, puix *filial* no s'ha format de *fill*, sinó que es la traducció directa del *filialis* llatí. Lo mateix ocorre amb *secundari* respecte de *segon*, i amb *lingual* respecte de *llengua*.

La regla donada en el § 6 no s' refereix an aquests derivats, sinó als derivats propiament dits, com *boirós* de *boira* i *blancor* de *blanc*. Seria un error creure que, en virtut d'aquella regla, s'ha d'escriure *secundari* i no *secundari*, perquè diem *segon* i no *segun*, o que s'ha d'escriure *exclusió* en lloc d'*exclusió*, i *lactífer* en lloc de *lactifer*, perquè diem *exclòs* i *llet*.

En la majoria dels casos es facil distingir els pseudo-derivats (als quals cal aplicar la regla del § 8) dels derivats propiament dits (als quals cal aplicar la regla del § 6). Generalment, una diferencia entre les consonants del derivat i les del primitiu (1) ens revela ja que s tracta d'un pseudo-derivat. Ex.: la *c* de *secundari*, corresponent a una *g* de *segon*; la *l* i el grup *ct* de *lactifer*, corresponents a una *ll* i a una *t* de *llet*, ens diuen clarament que s tracta de dos pseudo-derivats. Quan no es així, el castellà ns diu gairebé sempre si s tracta d'un pseudo-derivat o d'un veritable derivat. Ex.: diem *cavitat bucal*; l'adjectiu *bucal* està relacionat amb el substantiu *boca*; *boca* té una *o*: hem d'escriure *bocal*, aplicant la regla del § 6? Vejam el castellà. En castellà s diu *cavidad bucal*; la *u* de *bucal*, corresponent a una *o* de *boca*, ens diu que *bucal* es un pseudo-derivat; *bucal* català ho serà també (2), i, aplicant la regla del § 8, escriurem *cavitat bucal*. L'adjectiu *bucal* es la traducció directa de l'adjectiu llatí *buccalis* (derivat de *bucca*), com *filial* l'es de *filialis*

(1) És clar que no ha de ser cap de les diferencies consignades en la nota del § 6.

(2) Als pseudo-derivats del castellà corresponen en català pseudo-derivats, i viceversa.

(derivat de *filius*). Altres exemples : *crosta, crustaci; mò, mucosa, mucosilat; molt, multitud, multiplicar*. No obstant, s'escriu generalment *juventut* en lloc de *juventut* (en castellà *juventud*).

Presenten també la mateixa alternança vocalica que *boca* i *bucal; dolo* i *dulcificar, concórrer* i *concurrent, exelòs* i *exclusió, corba* i *curvilini*.

9. — Les regles establertes en els §§ 6, 7 i 8 són aplicables a un nombre extraordinari de paraules; de manera que, en la majoria dels casos, la coneixença d'aquestes regles ens permet escriure degudament les vocals atones anteriors a la tònica sense necessitat de recórrer al diccionari. No deixa, però, d'haver-hi un nombre considerable de paraules en les quals l'ortografia de la vocal o vocals atones anteriors a la tònica no ns ve donada per cap de les regles dels §§ anteriors. A continuació indiquem l'ortografia d'una bona part d'aquestes paraules, fent impossible la confecció de la llur llista completa, no solament la manca d'un bon diccionari de la llengua, sinó també l'existència de no poques paraules l'ortografia de les quals no està encara fixada. En les mateixes llistes que segueixen figuren alguns mots escrits amb *e* o amb *u*, els quals no es rar trobar escrits amb *a* o amb *e*, i viceversa. Els marquem amb un asterisc.

I. **a, e.** En general s'escriu *a*. Ex.: *abaixar, abellir, abestiat, aconduït, aconseguir, aconsolar-se, acontentar, adès, agrella, aixordar, ajornar, arrodonir, assaborir, assaciar, assaig, assecar, assenyalar, assolir, atenyar; Agnès, almoïna, alsina, aucell, barret, cadell, cadira, calaix, caliu, clapir, dragea, fadri, fajol, gairell, garlanda, garrell, garri, garric, gaudir, glatir, graó, guaret, lladó, maduixa, magrana, mainada, malalt, manyà, masegar, masell, palet, pauteix, parpella, patafi, rampell, sadoll, sagó, taronja, tauró, tramestre, tranuïtar, xacolata, xamós, xaruc; aclaparar, Alacant,*

amanyagar, carcanada, farfallós, gairgamella, pampallugues, safareig, tafaner, tirallonga, xaragall.

S'escriu *e*:

1.^r En les síl·labes inicials *de i des*. Ex.: *debadés, defalliment, degotar, dejorn, dejuni, deixeble, delit, delurar; desgavell, desinvolt, deslliurar, despesa*. Excepcions: *damunt, darrera, davant, davallar*, dalè, dalir-se*.

2.ⁿ En la síl·laba inicial *em*. Ex.: *embaumat, emboirar-se, emmidonar, empal·lotar, emprovar, empaitar, emplujat*. Excepcions: *amdós, ambaixada**.

3.^r En la síl·laba inicial *en*. Ex.: *encalçar, encallar, encens, encís, endarrerir, enginy, engolir, enquesta, enrabiar-se, ensems*. Excepcions: *angoixa, angunia**.

4.^t En la síl·laba inicial *es*. Ex.: *esbaiment, esblaimat, esbrinar, esbullar, escairar, escantellar, escarafall, escarransit, escariàs, escaure, esclafir, esdevenir, esfullar, esgarrijar, esgratinyar, esllanguiment, esmicolar, esparpillar, estemordir, estimbar, evanir-se*. Excepcions: *ascó*, aspergir, astor, astruc* i davant de s, com en assaborir, assaciar, etc.*

5.^t En la síl·laba inicial *re*. Ex.: *rebrec, rebost, rebuig, regalim, regirar, rejectar, rellicar, remugar, requesta, retrunyir*. Excepcions: *rabal, rabassa, rabejar, rabent, ragatxo, rajola, ramor**.

6.^e En *becaina, bellugar-se, besavi, bescambra, bescantar, bescoll, bescomptar-se, bescuit, besnet, bessac, bessó, bestreure, cixir, eruga*, femella, fesomia, festuc, gegant, gemec, geniva, genoll, gessami, gresol, llepiçós, lleminer, lleuger, metzines*, nebot, neguit, peliösa, penell, pentinar, percaçar, perhom, pertanyer, pertocar, pervenir, pessic, pelit, peló*, pregon, senalla, sencer, tellarina, teranyina, terrabastall, trepitjar, vedell, verola, xemeneia, xerigot; abercoc, afegir, aixelebrat, aixerit, apotecari, argelaga, arquebisbe, batzegada,*

eudevinar, enllefernat, esberginia, espellisar, esperit, espelec, espelernec, esternut, esterrufar-se, forrellat, galseran, manescal, matelàs, medecina, oferir, oreneta, penedir, perelló, terregada, rovelló.* Ademés: de *aixam*, *aixamenar*; de *nom*, *nomenada*; de *llum*, *llumenera*, etc.; de *fondre*, *fonedix*; de *correr*, *corredica*, etc. (1). S'escriu *papallona* i *papellona*, *pastanaga* i *pastenaga*. També s troben algun cop escrites amb *e* en lloc de *a* les paraules *esparó*, *esparver*, *mateix*, *sagell*.

II. **o, u.** En general s'escriu *o*. Ex.: *boci, bombolla, botzinar, codony, cofurna, colom, comiat, confegir, congesta, conrear, corriola, costi, domàs, fonoll, foruir, golim, groller, lledrigó, moixi, moixó, ofegar, poncem, potiner, proisme, romandre, rondinar, ronyó, rostir, rostoll, rovell, sojornar, solcir, soroll, sovint, tongada, trontoll, xopoll; atrotinar, balbotejar, coronisa, encongir, ensopegar, escorcollar, escorçó, estordit, llangoniça, saugonera, lamborella, bambolina, mussolina, casolà, hortolà, rajoli, ratoli, rodoli, fredolic.*

S'escriu *u* en: *bruelar, brugit, budell, bufó, bugada, buiga*, bujola, burinot, burot, bulifarra, butllofa, bulxaca, butxi, cruspír, cucut, cullera, curull, fruit, futesa, futilla, futral, guspíra, juliol, lluert, lluisme, llureia, mujada, mustatxoní, mugró, munió, munit, mustela, pruitja*, pubill, puncul·la*, punir, puçut, ruent*, rublir, surrut, tudó, tunyina*, lupí, turmell*, turó, ubac, ubriac, udol, ullastre,*

(1) En casos semblants no està ben fixada l'ortografia de la vocal neutra: 1.º Davant de *r*: *geperut* i *llargarut*, *botarut* i *boterut*; *porquerol* i *camparol*, *bosquerol* i *bosc-arol*; *regueró* i *regaró*; *nierada* i *nirada*; *acasarat* i *acasarat*, *batarell* i *baterell*. (Analogament: *porcater* i *porqueter*; *poataire* i *poetaire*); 2.º Davant de *ir*, terminació d'infinitiu: *empedreir*, *esfereir*, però *escalfair*, *atapoir*; *esblanqueir*, *esgroqueir*, *entebeir*, però també *esblancair*, etc.

xurriaques, xumeneia; abugot, arrupir-se, barruer, enfurismar, enlluernar, escaducar, escriuixir, matucer^z. pedruscall.
V. ademés § 18.

a, e FINALS

10. — En els noms masculins s'escriu *e*. Ex.: *l'oncle, el sogre, el mestre, un lladre, pare, home, terme, ase, rave, el cove, Esteve, Pere, freixe, orgue, pacte, projecte, regne, himne, melge, viatge, deute, compte, retaule, miracle, rengle, nacre, sucre, ambre, marbre, sepulcre, ateisme, barbarisme.*

S'escriuen amb *a* final aquells noms masculins als quals corresponen en castellà noms també masculins terminats en *a*. Ex.: *dia, el guia, programa, problema, simptomu, reuma, axioma, enigma, dogma, poeta, atleta, homicida, antípoda, artista, optimista.* S'escriu amb *a* final *diaca*.

En el masculí dels adjectius s'escriu *e* o *a* d'acord amb les regles anteriors. Ex.: *un home negre, un home digne, un altre home, el nostre, el vostre, noble, acceptable, possible.*
En cambi: *belga, celta, agricola, hipocrita.*

11. — En els noms femenins s'escriu *a*. Ex.: *la lia, la sogra, la mestra, dòna, nena, euga, cabra, vaza, conilla, cuca, cigala, granota, cama, cuixa, espatlla, esquena, casa, porta, finestra, teula, cadira, calaixera, escola, prada, plana, cirera, figuera.*

S'escriuen amb *e* final aquells noms femenins als quals corresponen en castellà noms també femenins terminats en *e* o en *eu*. Ex.: *mare, tarde, frase, base, classe, febre, llebre, torre, serie, elipse, catastrofe, piramide; verge, la jove, Carme.* Sol escriure-s amb *a* *pesta*.

En el femení dels adjectius s'escriu generalment *a*. Ex.: *una dona negra, una dona digna, una altra dona, la nostra, la vostra, teva, meua, bona, dolenta, alta, baixa, lletja, blava, groga, verda, forta, prima, dolça, feixuga, sorda, cega*.

Unicament s'escriu *e* quan, terminant en *e* l masculí, el mot castellà corresponent termina en *e* o en *en*. L'adjectiu *possible* termina en *e*, i el mot castellà corresponent es POSSIBLE, terminat en *e*: doncs el seu femení s'escriurà *possible* i no *possibla*. L'adjectiu *jove* termina en *e*, i el mot castellà corresponent es JOVEN, terminat en *en*: doncs el seu femení s'escriurà *jove* i no *jova*. L'adjectiu *digne*, termina en *e*, però l mot castellà corresponent es DIGNO, no terminat en *e* o en *en*: doncs el seu femení s'escriurà *digna* i no *digne*. L'adjectiu *trist* té per corresponent en castellà l'adjectiu TRISTE, però *trist* no termina en *e* en el masculí: doncs el seu femení s'escriurà *trista* i no *triste*.

Com *possible*: *amable, probable, tractable, terrible, avorrible, noble, doble, soluble, enorme, simple, celebre, lliure funebre, alegre, pobre, salvatge, etc.* Solen també fer-se invariables *agre* i *aspre*.

Com *trist*: *fort, dolç, verd, valent, calent, etc.*; femenins *forta, dolça, etc.*

Com *digne*: *apte, negre, ample, magre, tendre, benigne, barbre, altre, nostre, vostre, etc.*; femenins *apta, negra, etc.*

La terminació *aire* es comú als noms masculins i femenins: *el cadiraire, la gallinaire*.

12. — En el verb s'escriu generalment *a*. Ex.: *parla, balla, escolta, mossega; anava, temia, fugia, veia, duia, era; parlaria, temeria, fugiria, trauria; pugua, vulgava, sapiguava, capiguava, vaja, visca; haguera, fóra; vina*.

S'escriu *e* en *corre*, *obre* (de *obrir*), *omple* i en el present d'infinitiu: *caure*, *veure*, *viure*, *moure*, *cabre*, *rebre*, *batre*, *vendre*, *absoldre*.

S'escriu també *e* i no *a* en el present de subjuntiu dels verbs regulars de la primera conjugació, sempre naturalment que no s'admetin els subjuntius en *i*: *vol que l'escolte*, *per vol que l'escolti*.

O, U FINALS

13. — En el nom s'escriu generalment *o*. Ex.: *bravo*, *bronxo*, *caprilxo*, *carro*, *coco*, *credo*, *drogo*, *duo*, *eco*, *ferro*, *flonjo*, *fofo*, *guano*, *guerxo*, *monjo*, *piano*, *Saso*, *solo*, *tronxo*.

S'escriu *u* darrera de vocal tònica. Ex.: *paü*, *peü*, *riu*, *pou*, *liceu*, *empleu*, *muscu*, *pigmeu*, *hebreu*, *Pireneu*, *ateneu*, *apogeu*, *europèu*.

S'escriu també *u* en aquells noms als quals corresponen en castellà mots acabats en *u* o en *uo*. Ex.: *tribu*, *ambigu*, *exigu*, *individu*, *residu*, *continu*, *ingenu*, *superflu* (1). Ademés, *ritu*. Observem que als mots castellans INICUO, OBLICUO, MONSTRUO, corresponen en català *inic*, *oblic*, *monstre*.

Cal tenir en compte que la majoria dels noms terminats en *o* són paraules preses del castellà. Moltes d'elles, no totes, devenen catalanes modificant lleugerament la llur terminació. En general, basta suprimir la *o* o canviar-la en *e*. Ex.: *tabac*, *disc*, *kiosc*, *absurd*, *circ*, *telegraf*, *vermifug*, *golf*, *model*, *pal*, *interval*, *Eol*, *fenomen*, *oxigen*, *poligon*, *far*, *clor*, *iodur*, *equilater*, *mamifer*, *amiant*, *Crist*, *bust*; *cedre*, *cilindre*, *Fedre*, *Ebre*, *teatre*, *termometre*, *litre*, *centre*, *cicle*, *tacte*, *arquitecte*, *assumepte*. A *eo* castellà correspon i català, i a *ano*, *éno*, etc., corresponen, en general, *à*, *é*, etc. Ex.: *crani*, *espontani*, *homogeni*, *sebaci*, *erroni*, *consanguini* (femenins *espontania*, *homogenia*, etc.); *meridià*, *pla* (PLANO), *obser*, *actilè*,

(1). Es comú escriure *ambiguu*, *individuu*, etc., i adhuc *ambiguo*, *individuo*, etc.

assassi, filipi, Neptú (però *Marian, pantan*). Poden reemplaçar la terminació castellana o les terminacions llatines *us* i *um*. Ex.: *anus, cubitus, Bacus, sinus, sacrum*, etc. (a semblança de *Corpus, album*).

En el verb s'escriu *o* en la primera persona del singular de l'indicatiu present, i *u* en els demés casos. Ex.: *parlo, temo, fujo, llegeixo, fio, suo*; però *lreu, anaveu, diguessiu*. (V. § 18.)

TERMINACIONS DE PLURAL

14. — S'escriu *es* en el plural, tant si es *a* com si es *e* la terminació del singular. Ex.: *casa, cases; ase, ases*. En el singular s'escriu *nostre* o *nostra*; en el plural, *nostres*.

Es un castellanisme escriure *as* en el plural dels noms en *a*. Ex.: *casas*, plural de *cases*. La terminació *as* no existeix sinó en comptades paraules: *atlas, pancreas, Damas, Pallas*.

En el plural s'escriu generalment *os*, i sols *us* quan el singular termina en *u*. Ex.: *carros, pianos, tristos, boscos, casos, grassos*; en cambi, *tribus, museus, continus, superflus*.

TERMINACIONS VERBALS

15. — Sobre *a* i *e* finals en el verb, V. § 12. En els demés casos, es dir, davant de *s, m, u, n* o *r*, s'escriu sempre *e*.

EXEMPLES:

En l'infinitiu present: *planyer, temer, vencer, correr, creixer*.

En l'indicatiu present: *parles, parla, parlen; fuges, fugen; llegeixes, llegeixen*.

En l'indicatiu imperfecte: *parlava, parlaves, parlava,*

parlavem, parlaveu, parlaven; temia, temies, temia, temiem, temieu, temien; duia, duies, duia, duiem, duieu, duien.

En l'indicatiu perfet: *parlares, parlàrem, parlàreu, parlaren.*

En el condicional: *portaria, portaries, portaria, portariem, portarieu, portarien.*

En el subjuntiu present: *vulga, vulgues, vulguen; capiga, capigues, capiguen.*

En el subjuntiu imperfet: *diguesses, diguessem, diguessen, diguessen.*

Es un castellanisme escriure *portas, portavas, portavam, portavau, portavan, portarias, portariam, etc.*

TERMINACIONS ATONES EN GENERAL

16. — La mateixa regla del § 8 pot aplicar-se a les vocals post-toniques catalanes sempre que no estigui en contradicció am les regles donades anteriorment (§§ 10 a 15). Així, s'escriu amb *a* *telegraf*, en castellà TELEGRAFO, i amb *e* *oxigen*, en castellà OXÍGENO; s'escriu amb *o* *simbol*, en castellà SÍMBOLO, i amb *u* *calcul*, en castellà CÁLCULO. En cambi, s'escriurà *trista, ateneu, cabres, penses* i no *triste, ateneo, cabras, pensas*, encara que les paraules corresponents castellanques siguin TRISTE, ATENEO, CABRAS, PIENSAS.

ALTRES EXEMPLES:

A *a* castellana correspon *a* catalana: *geograf, esofag, antropofag, hipopotam, diafan, retrograd; contra.*

A *e* castellana correspon *e* catalana: *intrinsec, sacrileg, angel, examen, origen, abdomen, liquen, hidrogen, fenomen, crater, cadaver, cter, coleopter, mamifer, diamevre, atmosfera, celebre; entre, sempre.*

A *o* castellana correspon *o* catalana: *equivoc, apostrof, idol, meteor, astronom, poligon, paroxiton, parabola, catastrofe, poliglota.*

A *u* castellana correspon *u* catalana: *vermifug, ventricul, corpus, album, auricula, clàusula, fórmula.*

Les excepcions, en el § 17.

17. — TERMINACIONS **ag** i **eg**. La primera correspon a la terminació castellana *ago*, i la segona correspon no solament a la terminació castellana *ego*, sinó també a la terminació castellana *ogo*. Ex.: *esofag, cartilag, sacrileg, proleg, epileg, homoleg, analeg*. A ESPÀRRAGO, ESTÓMAGO, corresponen *esparrec, estomac*. En el femení de *homoleg, analeg*, etc., els uns escriuen *homolega, analega*, els altres, *homologa, analoga*.

TERMINACIONS **aga** i **ega**. Únicament s'escriu *aga* quan la paraula corresponent castellana termina en *aga*. Ex.: *antropofaga*. En els demés casos s'escriu *ega*. Ex.: *càrrega, mànega, rènega, aufabrega*.

TERMINACIONS **ac** i **ec**. Únicament s'escriu *ac* quan la paraula corresponent castellana termina en *aco*. Ex.: *cardiac*. En els demés casos s'escriu *ec*: *anec, carrec, esparrec, manec, pressec, rèneg, rossec, trafec, tomatec*. Solen, no obstant, escriure-s amb *a*: *làbac, cavac, xafac, rafac*.

TERMINACIONS **ol** i **ul**. Únicament s'escriu *ul* quan la paraula corresponent castellana termina en *ulo*. Ex.: *calcul*. En els demés casos s'escriu *ol*: *terbol, cercol, socol, bandol, codol, escandol, rufol, espigol, llombrigol, tremol* (arbre), *terratremol, pampol, bretol, dentol, retol, davol, menjivol*. En algunes paraules s'escriu *ol*, tot terminant en *ulo* les corresponents castellanques: *titol, capitol, llupol, escrupol, crepuscol*. En altres s'observen vacil·lacions entre *ul*, *ol* i

le. Ex.: *circul* i *circol*, *opuscul* i *opuscol*, *ridicul* i *ridicol*, *fascicul* i *fascicle*, *angul*, *angol* i *angle*.

ALTRES TERMINACIONS ATONES. *Ara*, *encara*, *sola*, *oltra*; *canem*, *talem*, *llèmena*, *creixens*, *princep*, *alber*, *canter*, *Llatzer*, *pàssera*, *galàpat*, *tomàquet*, *vimet*, *index*, *vertex*; *tòfona*, *àncora*, *càmfora*, *vànova*. Són castellanismes: *àmbar*, *nàcar*, *màrbol*, *púrpura*, *càmara*, *bàrbaro*, etc.; s'ha d'escriure *ambre*, *nacre*, *marbre*, *porpra*, *cambra*, *barbra*, etc.

i, y

18. — Quan les diferents vocals d'una paraula s troben separades per consonants, aquesta té tantes sillabes com vocals. Ex.: les paraules *treball*, *alambi*, *aventatge*, *emmagatzemar* tenen respectivament dues, tres, quatre i cinc sillabes. Quan una paraula presenta dues o més vocals consecutives, poden ocórrer dos casos: 1.º Que la paraula tingui, com anteriorment, tantes sillabes com vocals. Ex.: *raó*, *orient*, *coincidir*, *atribuïa*, que tenen respectivament dues, tres, quatre i cinc sillabes (*ra-ó*, *o-ri-ent*, *co-in-ci-dir*, *a-tri-bu-i-a*); 2.º Que la paraula no tingui tantes sillabes com vocals. Ex.: *mai*, *boira*, *menjareu*, *afirmatiu*, que tenen respectivament una, dues, tres i quatre sillabes; *noia*, *cauen*, que n tenen dues. En aquest segon cas, una de les vocals es sempre una *i* o una *u* atones. La *i* en paraules com *mai*, *boira*, *noia*, i la *u* en paraules com *menjareu*, *afirmatiu*, *cauen*, s'anomenen *i i-u* subjuntives i també semi-consonants. La *u* subjuntiva es sempre representada per *u*, mai per *o*; la *i* subjuntiva es comunment representada, ara per *i*, ara per *y*.

La vocal *i* atona es comunment representada per *y* en la conjunció *i* i quan, essent vocal subjuntiva, va precedida d'una altra vocal. Ex.: *home y dona*; *may*, *esglay*, *esglaya*, *dayna*, *flayre*, *aygua*, *empayta*, *rey*, *servey*, *deya*, *reyna*, *meytal*, *noy*, *noya*, *boyra*, *boyrós*, *avuy*, *duya*, *vuyt*, *fruyta*.

L'*Avenç* escriu sempre *i*: *home* i *dòna*; *mai*, *esglai*, *esglaiu*, etc. No emplea l signe *y* sinó en la combinació *ny* i en algunes paraules estrangeres com *yacht*, *jockey*.

CAPITOL II

CONSONANTS INICIALS DE SILLABA (1)

b, v

19. — En general, *b* correspon a *b* castellana, i *v*, a *v*.

BUENO, *bo*; BEBER, *beure*; BAILE, *ball*; BELLO, *bell*. Analogament: *baix*, *balena*, *bassa*, *batre*, *bé*, *beat*, *belum*, *blanc*, *bosc*, *bou*, *breu*, *brodar*, *bullir*; *acaba*, *arriba*, *rabia*, *tebia*, *habil*, *debil*, *cubic*, *prohibir*, *habitud*, *imbibició*.

VINO, *vi*; VER, *veure*; VALLE, *vall*; VIEJO, *vell*. Analogament: *vaca*, *valer*, *vampir*, *vendre*, *vent*, *verd*, *verge*, *vespa*, *vila*, *vint*; *clava*, *eleva*, *neva*, *oliva*, *viva*, *nova*, *benivol*, *civic*, *equivoc*.

Excepcions: *advocat*, *arcova*, *avorrir** (2), *avortar**

(1) S'inclouen en aquest capítol les consonants compostes *tj*, *tv*, *tx*, etc., i la *l* doble.

(2) En un nombre considerable de paraules no està encara fixada l'ortografia de la *b* i de la *v*; així, s'escriu *baf* i *vaf*, *bailet* i *vaiilet*, *embà* i *envà*, *malbé* i *malver*, etc. En les mateixes llistes d'aquest § i del següent figuren alguns mots escrits amb *v*, els quals se troben sovint escrits amb *b*, viceversa. Van marcats amb un asterisc.

bava, cavall, Esteve, escell, fava, govern, gravar, haver, llavi, pavelló*, provar, rave, savi*, taverna*, trevol*, vaixell, vermell, verniç; baf* (VAHO), base*, bena* (VENDA), besllum*, encorbar, mobil, suba.* V. ademés el § següent (1.^r i 3.^r).

20. — En aquells casos en que la regla del § anterior no es aplicable, s'escriurà, en general, *b*. Ex.: *badar, balba, balbotejar, balder, balma, banya, bè, béc, bellugar, bescantar, bessó, bestreure, biaix, boig, boira, bony, borni, budell, bugada, buid; abans, acabalat, bisbe, cabaç, caboria, esberla, estuba, garba, òliba, rebost, ribot, sabata, terbol, trambalsar.* Davant de *l* i *r*, s'escriu sempre *b*. Ex.: *blat, blau, oblidar, bri, brugit, pebre.*

S'escriu *v*:

1.^r En les terminacions de l'indicatiu imperfet dels verbs de la primera conjugació. Ex.: *pensava, pensaves, pensavem, pensaveu, pensaven.* (Aquesta regla constitueix una excepció de la regla establerta en el § anterior).

2.ⁿ En *blava, teva, hereva, jueva, meva, teva, seva*, femenins de *blau, teu*, etc., i en els derivats: *blavor, blavejar, tovor, estovar*, etc. Analogament: de *viu* (femeni *viva*, § 19), *vivor*; de *caliu*, *escalivar*; de *maulleu*, *emmanllevar*.

3.^r En *bevent, bevem, beveu, bevia*, etc., formes del verb *beure*, i en el derivat *bevedor*. Analogament: de *deure*: *devent, devem, deuen, devia* (però *debit, debitori*; d'*escriure*: *escrivint, escrivim, escriviu, escrivia, escrivà, escrivent*. (Una altra excepció a la regla del § anterior.)

(En 2.ⁿ i 3.^r veiem una *v* respondre a una *u* del masculí, del primitiu o de l'infinitiu. Un altre exemple: *complaure, complàvia*.)

4.^t En *allavors, aixovar, anxova, arcavot, avant (da-*

vant, davantal, etc.), *avi*, *aviat*, *aciram*, *avol*, *avui*, *bravada*, *brevol*, *cervell*, *civada*, *civella*, *clivell*, *clivilla*, *clavaguera*, *desgavell*, *devesa*, *esbravar-se*, *esllavissar** (V. § 54), *esparver*, *estalvi*, *estavellar**, *estovalles*, *esvalot*, *esverat*, *ganivet*, *gaveta**, *geniva*, *grevol*, *griva*, *llavor*, *menjivol*, *minova*, *minvar*, *ombrivol*, *ovirar*, *revifar-se*, *reviscolar*, *rovell*, *rovelló*, *sovint*, *tavella*, *tavola**, *tivar*, *tovalló*, *lovallola*, *treva*, *vano*, *vànova*, *vedell*, *vern*, *vesc*, *vespre*, *vessar*, *veta**, *vim*, *vinclar*, *violet**, *voler*, *volpell*, *voltor*, *volva**, *vora*, *vorí* (ivori), *vostè*, *vuit*.

b, p

21. — La *p* se pronuncia *pp* en *tiple*, *triple*, *manopla*. En els demés casos en que habitualment se sent el sò *pp*, s'escriu *b* i no *p* (la pronuncia correcta essent *bb* i no *pp*). Ex.: *estable*, *poble*, *cobla*, *establir*, *fiblar*, *rebló*, *notable*, *possible*, *doble*, *soluble*. Algú escriu *estabble*, *pobble*, etc.

c, qu, q

22. — El sò que té la lletra *c* en les paraules *car*, *cop*, *clau*, pot esser representat per *c*, *qu*, *q* i *k*. En general, s'escriu *c*. S'escriu *qu* davant de les vocals *e* i *i*, i *q* davant de *u* atona seguida de vocal. Si aquesta es una *e* o una *i*, s'escriuen dos punts sobre la *u*. Respecte al signe *k*. V. § 56.

EXEMPLES:

Car, *cap*, *cop*, *curt*, *cavall*, *conill*, *cullera*, *clar*, *cremor*, *vaca*, *boca*, *trenca*, *falca*.

Què, *qui*, *quinze*, *vaques*, *boques*, *trenques*, *trenquem*, *trenqueu*, *trenqués*, *trenqui*, *trenquin*, *equivalent*.

Quatre, *quan*, *quant*, *quaresma*, *quota*, *quadrilater*.

esquarterar, esquadra, cinquanta, adequat, antiquari, equador, qüestió, eqüestre, freqüent, eloqüència.

Són remarcables: *quantilat, qualitat, quocient, quotidià, quaranta, aliquota.*

Excepcions. S'escriu *c* en lloc de *q* en els derivats de *cua* (*cueta, cuota, escuar*) i en *evacuar, vacuïtat, pasqua* (també *pasqua*).

c, g

23. — La lletra *c* sona doble en moltes paraules en que s troba entre una vocal i una *l*. Malgrat aquesta pronúncia, no s'escriu *cc*, sinó *c* senzilla. Ex.: *miracle, espectacle, tecla, article, xucla*. S'escriu *g* i no *c* en regla (*arreglar, reglament, regle, segle, juglar*, en que la pronúncia correcta es *reggla, seggle*, etc. Alguns escriuen *reggla, seggle*, etc. No s'ha d'escriure *iglesia* ni *iclesia*, sinó *esglesia*.

Respecte a l'ortografia de la lletra *c* davant *e* i de *i*, V. § 35.

g, gu

24. — El sò que té la lletra *g* en les paraules, *gat, got, glop*, s'escriu *g* en general i *gu* davant de *e, i*. Ex.: *gas, gust, aglà, cega, antiga, carrega; guerra, guix, seguir, orgue, cegues, antigues, carregues, carreguen, carreguem, carregui; següent, lingüístic*. Com se veu, s'escriuen dos punts sobre la *u* quan va entre *g* i una de les vocals *e, i*.

g, j

25. — S'escriu *g* davant de les vocals *e, i*, i *j* davant de les vocals *a, o, u*.

EXEMPLES :

Gel, gelosia, general, gendre, gent, gens, germà, geografia, geolog, verge, origen, marge; gibrell, ginesta, girar, gitar, virginal, original, presagi, hemorragia, barpegi, prodigi, elogi, filologic, psicologia, fugir, elegir, protegir.

Jaure, jardi, Java, ja, jo, jou, jonc, jornal, jove, just, judici, jurar, jueu; raja, roja, boja, fujo, passejar, passeja, passejo, passejava, venjo, venja, venjava.

En els verbs en *jar*, com *passejar*, i en els derivats dels mots en *ja*, com *pluja*, es facultatiu escriure *j* o *g* davant de les vocals *e, i*; així, s'escriu *passem, passejeu, passejin* i *passegem, passegeu, passegin*; *plujeta* i *plugeta*. Analogament, *menjivol* i *mengivol*.

S'escriu *j* i no *g* en les combinacions *-jecc-* i *-jecl-*.
Ex.: *projecció, injecció, subjecció, projecte, objecte, conjectura*.
Ademés: *Jerusalem, Jesús, jeure, jeia, majestat, mejicà*.

tg, tj

26. — S'escriu *tg*, davant de les vocals *e, i*, i *tj* davant de les vocals *a, o, u*.

EXEMPLES :

Brançalge, coralge, aventalge, formalge, melge, felge, pelge, jutge, sulge, heretgia, correlgir, correlgeix.

Viatja, viatjo, trepitja, pitja, mitja, viatjar, trepitjar, mitjó, pitjor, sitjar, natjada, encoratjament.

En els verbs en *tjar*, com *viatjar*, i en els derivats dels mots en *tja*, com *mitja*, es facultatiu escriure *tj* o *tg* davant de les vocals *e, i*; així, s'escriu *viatjem, viatjeu, viatjin* i *viatgem, viatgeu, viatgin*; *mitjeta* i *mitgeta*.

S'escriu *dj*, darrera de *a* inicial. Ex.: *adjacent, adjectiu*.
V. § 46.

El barceloní ha introduït el *sò tj* en moltes paraules que antigament i en altres varietats tenen *j*; tals són *platja*, *milja*, *desilja*, *correlja*, *lletja*, *pitjor*, *rebutja*, *correlgir*, *fatgeda*, *safareget*, que alguns escriuen *plaja*, *mija*, *desija*, etc.

Es comú confondre ls sons *tj* i *tx*; així, se sol pronunciar *viatge*, *trepilja*, com si estiguessin escrits *vialxe*, *trepilxa*.

tg, tx

27. — En general, *tx* correspon a *ch* castellana, i *tj* o *tg*, a *j* o *g* castellanés.

EXEMPLES:

Fatxada (FACHADA), *campelxo* (CAMPECHE), *colxo* (COCHE), *fletxa*, *batxillerat*, *capulxi*, *molxilla*, *capritxo*.

Viatge (VIAJE), *imatge* (IMAGEN), *heretge*, *patge*, *correlgir*.

Altres paraules am *tj* o *tg*: V. § anterior.

Altres paraules am *tx*: *acotxar*, *butxada*, *butxi*, *escaguitar*, *escletxa*, *esquilxar*, *mustalxoní*, *petxina*, *platxeria*, *putxinelli*, *torratxa*, *xitxarello*.

ll

28. — La gran majoria de les paraules catalanes que tenen *l* doble són avui comunment pronunciades amb *l* senzilla i són escrites pels uns amb *ll*, pels altres amb *l*. Citem, entre altres:

Allegar (que cal pronunciar *al-le-gar*), *allegoria*, *alligació*, *alliteració*, *al·locució*, *al·lopatia*, *al·lucinar*, *al·lusió*, *al·lució*.

Collaborar, *collació*, *collapsus*, *collateral*, *col·lecció*, *collecta*, *collega*, *collegi*, *collisió*, *col·locar*, *col·loqui*, *collusió*.

Illació, illegal, illegible, illegitim, illès, il·licit, illimitat, illuminar, il·lusió, ilustrar.

Apellar, flagellar, rebellar, interpellar.

Cavillar, destillar, instillar, oscillar, vacillar.

Compellir, excellir (excellent), expellir, impellir, repellir.

Bellicós, capillar, codicillar, constellació, corollari, cristallisar, equipollencia, fallacia, fallible, gallicisme, idilli, imbecilitat, intelligent, libellista, melliflu, metallic, millenari, miscellania, nullitat, Pallas, parallel, pullular, pupillar, pupillatge, pusillanime, satellit, sillaba, sollicitar, tranquil·litat; velleitat.

En totes aquestes paraules molts escriptors suprimeixen una *l*; altres intercalen un guionet o un punt entre les dues *l*; així, *collaborar* se veu escrit *collaborar, col·laborar, col·laborar* i *col·laborar*.

En les paraules com *xinella, carrel·la*, en les quals la pronúncia actual conserva la *l* doble, aquest so es representat per *ll, l·l, l·l* i adhuc *ll*.

Tenen *ll* les següents paraules, en les quals se sent freqüentment *l* doble: *atlas, atleta, Atlantic, Bellem*.

29. — El signe *ll* serveix també pera representar el so *l* palatal: *llana, llop, gall, vell, ull, manlleu, esllanega, vedella*. La pronúncia indica quan s'ha d'escriure una *t* davant de *ll*. Ex.: *amella, batlle, bitllet, butlletí, butllosa, esclletla, espatlla, esquitlla, guatlla, motllo, rotllo, tillar, vetllar*.

r, rr

30. — El català posseeix dues *r*, la *r* que se sent en les paraules *raó, enraona, carro*, i la que se sent en les paraules *cara, figuera, pruna*. Aquesta s'escriu constantment *r*;

l'altra s'escriu *r* en general i *rr* entre vocals. Ex.: *pare, fera, mira, hora, atura, llebre, nacre, lladre, sofriment, agre, aspè, altre; ram, renya, colrat, somriu, enraona, arreplega, irremediable, correcció, terra, mirra, burret* (1).

S, SS

31. — El català posseeix una *s* sonora i una *s* sorda; la primera es la que se sent en les paraules *nosa, alsina, enfonsa*, i la segona, la que se sent en les paraules *sal, falsa, pensa*. Com se veu, un mateix signe *s* serveix pera representar una i altra consonant; però, entre vocals, se dobra la *s* quan ha de representar la *s* sorda, deixant-se la *s* senzilla pera la representació de la *s* sonora.

EXEMPLES:

Ase, grisa, vellesa, cruesa, boirosa, analisa, presó, cosí, pesant, física, anglesa.

Grassa, grossa, missa, russa, interessa, mestressa, asseure, assidu, essencia, ossera, possessió, comissió, possible, grassos, progressos, nassos.

Entre vocals, la *s* sonora i la *s* sorda són, doncs, respectivament representades per *s* senzilla i *s* doble (2). En els demés casos, no s dobra mai la *s*.

EXEMPLES:

Alsina, enfonsa, endinsa, esmorsa, transacció, transigir, intransitiu. V. la nota del § 33.

(1) Excepcions: *prerogativa, prorogar, contrarevolució, contrarestar* i semblants; així com *penjarobes, cararodó*, etc. (escrits també: *penja-robes, cara-rodó*, etc.)

(2) Excepcions: *contrasagell, entresuor, entresol, sobresalt, monosillab, polisulfiu* i semblants; així com *girasió, bocasec*, etc. (escrits també: *gira-sol, boca-sec*, etc.)

Sal, sabó, set, sis, sò, suc, falsa, premsa, nansa, capsa, conversa.

32. — Hi ha algunes paraules en les quals se pronuncia més o menys freqüentment una *s* sorda en lloc d'una *s* sonora, la pronuncia defectuosa de la *s* traduint-se sovint en l'escriptura per una reduplicació indeguda de la lletra *s*; així, s'escriu molts cops *frasse, entussiasme* en lloc de *frase, entusiasme*. Citem, entre altres:

Casos, obesos (obesitat), països (païsatge); Asia, antonomasia, frase, Cèsar, centesim, millesim.

Antlilexis, crisis, dieresis, dosis, emfasis, extasis, genesis, hipotesis, metamorfosis, metatesis, parantesis, perifrasis, sintesis, tesis, lisis i analogues, que alguns escriuen sense la *s* final: *antlilexi, crisi, dieresi, etc.*

Asil, basilica, casino, eclesiastic, eliseu, entusiasme, episodi, Eusebi, faisà, infinitesimal, mausoleu, misantrop, museu, nasal, presagi, prosaic, proselit, prosodia, prosopopeia, residu, toisó.

Observem que davant de la terminació *ió* no *s* dobla la *s* sinó en els mots *cessió, missió, passió, pressió, sessió*, els llurs compostos i els terminats en *gressió, fessió* i *cussió*. Ex.: *successió, admissió, compassió, supressió, obsessió, possessió; progressió, professió, discussió*. Per consegüent s'escriurà: *adhesió, cohesió, explosió, exclusió, circumcisió, corrosió, etc.* (i, per consegüent, *explosiu, exclusiu, exclusivisme, etc.*), i no *adhessió, cohessió, etc.*, com sovint se troba escrit.

Remarquem: *nassos, nassot, nasset*, però *nasal, nasalitat, nasalisació; presos, impresos, opresos*, però *pressió, impressió, impressionar, opressió, opressiu, opressor; permisos, sumisos*, però *permissió, sumissió*.

z

33. — La consonant *s* sonora, representada generalment per la lletra *s*, es alguns cops representada per la lletra *z*. S'escriu *z* en lloc de *s* en les següents paraules:

Zebra, zefir, zel, zenc, zenit, Zenó; zero, zigomatic, zig-zag, zinc, zodiac, zona, zoologia, i les altres paraules començades en *zo*.

Amazona, azoic, azelic, bazar, bizanti (també *bisanti*), *gazeta, horitzontal* (també *horizonta*l), *trapezi*.

Abzic, calze, salzer, colze, polze; donzella, pinzell, senzill, trenzilla, brunzir, onze, llouza, enze (també *ense*), *catorze, Quirze; Belzebub* (1).

tz

34. — En la majoria dels casos la pronúncia indica clarament quan cal escriure la combinació *tz* entre vocals. Ex.: *dotze, tretze, setze, esbotza; magatzem, botzina, melzina, alzavara*.

S'emplegarà igualment *tz* en: *agutzir, atzur, atzar, atzabeja, horitzó*. Als verbs castellans terminats en *itzar* corresponen verbs catalans terminats en *isar*. Ex.: *analisar, organisar, desmoralisar*. No obstant: *agonitzar, horroritzar, martiritzar*.

ce, ci

35. — Davant de les vocals *e* i *i*, la consonant *s* sorda es representada per la lletra *c* en un gran nombre de paraules

(1) Dairera de consonant, alguns representen constantment la sonora per *z*; així, escriuen *alzina, enfenza, endinza, esmorza*, i adhuc *tranzacció, tranzigir, intranzitiu*.

les; així, no s'escriu *sel* sinó *cel*, ni *grassia* sinó *gracia*. S'escriu *c* en lloc de *s* o *ss* sempre que la *s* sorda catalana correspon a una *c* i no a una *s* castellana. Ex.: CIELO, *cel*; SOLUCIÓN, *solució*. Analogament: *cedir*, *cedre*, *cena*, *centre*, *cert*, *cessar*, *encendre*, *concedir*, *incertitud*; *cicle*, *cigonya*, *cilindre*, *cinc*, *circ*, *ciutat*, *gracia*, *Grecia*, *cobdicia*, *Llucia*, *vici*, *edifici*, *admiració*, *discreció*, *posició*, *noció*, *funció*, *redempció*, *graciós*, *preciós*, *incinerar*, *incident*, *precis*.

Sobre una excepció a la regla anterior, V. § 55. A més: *sedaç*, en castellà CEDAZO; en cambi *pretenció*, en castellà PRETENSIÓN.

Són remarcables: *ceba*, *endra*, *cep*, *cer*, *cercol*, *cervell*, *cim*, *cirera*, *cistell*.

Altres paraules am *ce*, *ci*: *cercella*, *cefrill*, *cever*, *cin-dria*, *cingle**; *cinia**; *cipia**; *ciuró*, *civada*; *civella*; *bruticia*; *duricia*.

36. — *Sc* català correspon a *se* castellà. Ex.: *ascendir*, *descendir*, *esceptic*, *lasciu*, *discernir*, *fascinar*, *oscillar*, *escena*, *escissió*, *irascible*, *obsè*, *adolescent*, *convalescent*, *fosforescent*, *efervescent*, *condescendent*, *condescendencia*, *degenerescencia*.

A imitació del castellà se sol suprimir la *s* davant de *c* en algunes paraules: *ciencia*, *preciencia*, *conciencia*, *cepre*; *ressucitar*.

ç

37. — Antigament en determinades paraules pronun-ciades avui amb *s* sorda, s'escrivia *ç* en lloc de *s*. Aquesta lletra *ç*, anomenada *c* trencada, no es avui acceptada per tothom. Així, mentres els uns davant de les vocals *a*, *o*, *u* i en fi de paraula, escriuen ara *ç* ara *s*, els altres escriuen

constantment *s*, senzilla o doble d'acord am lo establert en el § 31.

38. — SISTEMA I. Davant de les vocals *a, o, u*, s'escriu *ç* en lloc de *s* o *ss* sempre que la *s* sorda catalana correspon a una *ç* castellana. Ex.: FUERZA, *força*; PLAZA, *plaça*. Analogament: *taca, raca, peça, Suiça, broça, caçola, piçarra, abraçar, caçar, içar, balança, comença, garça, alça, calça, çafrà, cabata, Çaragoça*. Remarquem: FRANCIA, *França*; CANCIÓN, *cançó*; LECCIÓN, *lliçó*.

V. ademés el § 54.

39. — SISTEMA II. Davant de les vocals *a, o, u*, la *s* sorda es representada constantment per *s*, que *s* dobla darrera de vocal d'acord am lo establert en el § 31. Així, les paraules del § anterior s'escriuen: *forsa, plassa, tassa, rassa, pessa, Suïssa, brossa, cassola, pissarra, abrassar, cassar, issar, balansa, comensa, llansa, garsa, alsa, calsa, safrà, sabata, Saragossa, Fransa, cansó, lliçó*.

V. ademés el § 55.

x

40. — La combinació d'una *g* i d'una *s* sonora s'escriu sempre *x*. Ex.: *exacte, exercici, executa, exordi, exuberant*. La combinació d'una *k* i una *s* sorda s'escriu en general *x*: *paradoxa, hexagon, Saxonia*. Davant de les vocals *e, i*, s'escriu *x, ce* o *xc*; *x* correspon a *x* o a *j* castellanes; *ce*, a *cc* o a *c*; i *xc* a *xc*.

EXEMPLES:

Axioma, maximum, complexió, connexió, flexió, fluxió, luxe, sexe, afixe, circumflexe.

Protecció, traducció, acció, dicció, coccio, accent, acceptar, accelera, accident, occident, succés, succint.

Excedir, excitar, excentric.

x, ix

41. — SISTEMA I. S'escriu *x* en general i *ix* darrera de les vocals *a, e, o* i *u*.

EXEMPLES:

Xarpa, xarrac, xerigot, xifra, ximiot, ximple, Xina, xoc, xuclar, xurriaques.

Manxa, xinxa, gronxa, punxa, marxa, xarxot, escorxar, guerxo, arxiu, guixaire, ixen.

Aixa, aixella, aixam, aixuga, aixelebrat, feixa, mateixa, coixa, cuixa.

SISTEMA II. S'escriu sempre *x*, mai *ix*. Així, s'escriu *xarpa, xarrac, manxa*, etc., com anteriorment; però no s'escriu *aixa, aixella*, etc., sinó:

Axa, axella, axam, axuga, axelebrat, fexa, mateixa, coxa, cuxa.

Respecte al só *tx*, V. § 27.

CAPITOL III

CONSONANTS FINALS DE SILLABA

b, p INTERIORS

42. — S'escriu *b* en *ab*, *ob*, *sub* inicials: *abdicar*, *abdomen*, *abjecte*, *absoldre*, *abstreure*; *objecte*, *obscur*, *observar*, *obstruir*, *obtenir*, *obtus*; *subjecte*, *subjugar*, *substancia*, *subsistir*, *subtlar*, *subvenció*. Excepcions: *apte* (*aptitud*), *apter*, *opció*, *optar*, *oplic*, *optimisme*.

En els demés casos s'escriu *p*: *adopció*, *descripció*, *irrupció*, *corrupció*, *capciós*; *capsa*, *eclipse*, *clipse*, *clepsa*; *captar*, *reptar*, *adoptar*, *acceptar*, *recepta*, *cripta*, *concepte*, *eliptic*, *caluptat*, *capturar*; *capficar*, *capgirar*, *capdellar*, *capmàs*. Excepcions: *dubte*, *dissabte*, *sobte*.

Són remarcables: *absencia*, *cobdicia*, *subtil*, *captiu*, *capdal*, *capdill*.

b, p FINALS

43. — S'escriu generalment *p*. Ex.: *pap*, *cep*, *lip*, *cop*, *escup*, *Felip*, *Josep* (escrit també *Joseph*), *serp*, *esquerp*.

S'escriu *b* en *cab*, *sab*, *reb* (de *cabre*, *saber*, *rebre*), en *rab*, *estreb*, *enceb*, *adob*, *club*, *cub* i darrera de consonant quan els derivats tenen *b*, o ls mots castellans corresponents, *b* o *v*. Ex.: *balb*, *barb*, *verb*, *corb*.

c, g INTERIORS

44. — S'escriu *c* davant de *c* i de *t*, i *g* davant de *m* i de *n*.

EXEMPLES:

Acció, *protecció*, *accent*, *accident* (V. § 40); *tacte*, *objecte*, *insecte*, *espectre*, *delicte*, *producte*, *actiu*, *tractat*, *adjectiu*, *electric*, *ductil*.

Fragment, *segment*, *pigment*, *enigma*, *estigma*, *paradigma*, *dogma*; *regne*, *digne*, *ignocent*, *ignició* (I). Excepcions: *tecnic* (*politecnic*), *dracma*, *icnografic*.

Són remarcables: *les regnes*, *augment*, *cigne*, *sagna*, *cognom*, *esmaragda*, *suggestir*.

c, g FINALS

45. — SISTEMA I. S'escriu *c* o *g* segons les regles següents:

Darrera de vocal atona s'escriu *g* quan a la consonant final catalana correspon una *g* en castellà i *c* en els altres casos. Ex.: *proleg* (PRÒLOGO), *cataleg*, *dialec*, *antropofag*, *esofag*, *vemifug*; en cambi, *equivoc* (EQUÍVOCO), *artistic*, *public*, *rossec*, *pressec*. Excepcions, V. § 17: *estomac*, *esparrec*, *manec*, etc.

(I) Davant de *n*, *g* se pronuncia sovint *n* gutural; les grafies freqüents *sangna* i *sanchna* (per *sagna*) responen an aquesta pronuncia.

Darrera de vocal tònica s'escriu constantment *c*. Ex.: *drac, sac, escac, grec, sec, llampec, ric, abric, roc, foc, suc, tabac; dic, coc, puc, conec, crec*. Excepció: *demagog*.

Darrera de consonant s'escriu *g* en els noms els femenins o ls derivats dels quals tenen *g*, i *c* en els altres casos. Ex.: *fang, sang, areng, oblong, diftong, llarg, amarg* (també *llarc, amarc*); en cambi, *banc, verdanc, blauenc, arc, parc, circ, porc, turc, bosc, fresc, fosc, rusc, asterisc, disc*. En la primera persona del singular de l'indicatiu present s'escriu sempre *c*. Ex.: *valc, absolc, entenc, vinc, fonc, llegesc, oferesc*.

SISTEMA II. S'escriu constantment *ch*. Ex.: *prolech, catablech, antropofach, esofach, aristich, publich, fauch, sanch, oblonch, diftonch, asterisch, etc.*

d, t INTERIORS

46. — S'escriu *d* en *ad* inicial. Ex.: *adjacent, adjectiu, adjudicar, admirar, admissió, advertir, advocat*. Excepcions: *atmosfera, atlas, atleta, Atlantic, atzarara, atzur* i les altres paraules començades en *atç*. Són remarcables: *addició, addicte, adquirir*.

En els altres casos s'escriu *t*. Ex.: *viatge, petge, trepitja, beretgia* (V. § 26); *cotxo, capritxo, esqueta* (V. § 27); *molló, espalla, vellar* (V. § 29); *dotze, tretze* (V. § 34); *ritme, logaritme, aritmética, Etna, Betlem, Jullandia*. Excepcions: *cadmi, Cadmos*.

d, t FINALS

47. — SISTEMA I. S'escriu *t* o *d* segons les regles següents:

Darrera de vocal atona s'escriu *d* quan a la consonant

final catalana correspon una *d* en castellà, i *t* en els altres casos. Ex.: *solid* (SÓLIDO), *liquid*, *acid*, *oxid*, *anhidrid*, *arid*, *esplendid*, *livid*, *fluid*, *quadruped*, *retrogad*, *period*; en cambi, *credit* (CRÉDITO), *incognit*, *inedit*, *àpat*, *galàpat*. *tomàquet*. Es remarcable *buid* (femení *buida*).

Darrera de vocal tònica s'escriu *d* en els noms femenins terminats en *tud*, i *t* en els altres casos. Ex.: *actitud*, *multitud*, *beatitud*, *mansuetud* (també *actitut*, etc.); en cambi, *gat*, *blat*, *paret*, *marit*, *nebot*, *aixut*, *brut*. Excepcions: *virtut*, *joventut*; *fred* (també *fret*).

Darrera de *r* s'escriu *d* en els noms els femenins o ls derivats dels quals tenen *d*, i *t* en els altres casos. Ex.: *tard*, *covard*, *verd*, *bord*, *absurd*, *llard*, *un sord*; en cambi, *fart*, *cobert*, *port*, *quart*, *la sort*. S'escriu *perd* de *perdre*, *surt* de *sortir*.

Darrera de *l*, *u* i *s* V. § 64.

SISTEMA II. S'escriu constantment *t*. Ex.: *solit*, *acit*, *oxit*, *covart*, *vert*, etc.

ig, g

48. — SISTEMA I. S'escriu *ig* darrera de les vocals *a*, *e*, *o*, *u*, i *g* darrera de la vocal *i*. Ex.: *maig*, *despaig*, *pas-seig*, *bateig*, *lleig*, *boig*, *estoig*, *rebuig*, *fuig*; *mig*, *desig*, *esquig*.

SISTEMA II. S'escriu *ig* darrera de les vocals *a*, *e*, *o*, *u*, i *tg* o *tx*, segons els derivats, darrera de la vocal *i*; així, s'escriu *mitg*, *esquitx*. Alguns escriuen també *lletg*, (femení *lletja*), *despatx* (derivat *despatxar*), etc.

ix, x

49. — S'escriu *ix* darrera de les vocals *a*, *e*, *o*, *u*, i *x* darrera de la vocal *i*. Ex.: *baix*, *calaix*, *biaix*, *feix*, *greix*,

mateix, peix, boix, coix, gruix, naix, llegeix, coneix, frueix, aplaudeix; guix, ix.

m, n

50. — El prefixe *circum* s'escriu sempre amb *m*, qual-sevol que sigui la consonant següent. Ex.: *circumdar, circumferència, circumpolar, circumstàncies, circumvalació*. Fòra d'aquest cas, s'escriu *m*, *n* o *mp*, segons les regles següents:

Davant de *b* s'escriu sempre *m*. Ex.: *combinar, combustió, embromar, emblanquir, imbibició, imbecil, ambre, ombra, tomba, Rambla, sembla, comble*.

Davant de *c* s'escriu comunment *n*. Ex.: *concepte, concretar, encegar, encendre, encalifar, incident, inclement, increment, atenció, pretenció, extinció, funció, blanca, trenca, oncle, àncora*. S'escriu *mp* en les paraules *assumpció, consumpció, exempció, presumpció, redempció*. No s'escriu *primpep* ni *primcep*, sinó *princep*.

Davant de *d* s'escriu sempre *n*. Ex.: *condició, condescendent, endevinar, endolat, individu, indecent, renda, bandol, abandó*. Excepció: *amdós* (també *abdós*).

Davant de *f* s'escriu *n* en *con, en, in* inicials, i *m* en els altres casos. Ex.: *conferència, confilar, enfornar, enfosquir, infant, infim, inflar, infermer*; en cambi, *limfa, nimfa, triomf, càmsora, amfiteatre, simfonia*. Excepció: *emfatic*.

Davant de *g, j, l* i *ll* s'escriu sempre *n*. Ex.: *congeminar, congesta, congriar, enginy, engallar, ingerir, angel, rengle, fanguera, llonguet, vingui, fongui; conjurat, conjugar, enjunyir, injust, injectar, penja, menjicvol, esponjós; enlairar; enlletgir, enllestir, enllaçar, enlluernar, manlleu*.

Davant de *m* s'escriu sempre *m*: *commemorar*, *commensurable*, *commoure*, *commiseració*, *emmagatzemar*, *emmalaltir*, *emmotllar*, *emmidonar*, *immens*, *immediat*, *immortal*, *immoral*, *immigració*, *imminent*. En els adverbis en *ment*, l'adjectiu conserva la seva terminació. Ex.: *prudent*, *prudentment*; *constant*, *constantment*. Son remarcables: *comunment*, *ametlla*, *setmana*.

Davant de *n* s'escriu *n* o *m* (mai *mp*), segons la pronúncia. Ex.: *connivència*, *ennegrir*, *innat*, *innovar*, *conna* (1); en cambi, *condemna*, *columna*, *himne*. Quan davant de *n* se pronúncia una *n* gutural (com la de *blanc*), s'escriu *g*. Ex.: *sagna* (no *sangna* ni *sanchua*), *Agneta*. V. § 44.

Davant de *p* s'escriu sempre *m*. Ex.: *comprovar*, *complicació*, *empolsar*, *empelidir*, *impropi*, *impossible*, *ampla*, *omple*, *pompa*, *rompre*.

Davant de *q*, *r* i *s* s'escriu *n*. Ex.: *conquerir*, *enquadrinar*, *inquisició*, *blanques*, *tanqui*, *trenqui*; *conreu*, *enrabiar*, *enraonar*, *Enric*; *consumir*, *constància*, *ensabonar*, *ensenyorir*, *insistir*, *instantani*, *pensa*, *transatlàntic*, *enfonsa*. Excepcions: *somriure*, *premsa*, *Samsó*.

Davant de *t* s'escriu generalment *n*. Ex.: *contesta*, *continu*, *entendre*, *entristir*, *interior*, *intelligent*, *santa*, *contenta*, *distinta*, *punta*. S'escriu *mp* en les paraules *assumepte*, *compte* (CUESTA), *exempte*, *peremptori*, *presumptuós*, *prompte*, *redemptor*, *simptoma*, *sumptuós*, *templar*. S'escriu *m* en les paraules *comte* (CONDE), *impremta*, *femta*.

Davant de *v* s'escriu *n*. Ex.: *convidar*, *converdir*, *enverinar*, *envellir*, *investir*, *invocar*, *minvar*. Excepcions: *triumvirat*, *centumvir*, *tramvia*.

(1) En algunes paraules s'observen vacil·lacions entre *m* i *n*. Ex.: *anals* i *annals*, *anotar* i *annotar*, *anexe* i *annexe*, *conexió* i *connexió*.

Davant de *x* i *z* s'escriu *n*. Ex.: *planxa, enxiquir, gronxa, manxa, ninxo; senzill, pinzell, onze.*

Cal advertir que molts escriuen constantment *n* en lloc de *m* davant de *f* i de *m* i en el prefixe *circum* no seguit de *b* o de *p*. Ex.: *ninfa, sinfonia, anfiteatre, connoure, enmidonar, immortal, circumferència, circumstàncies.*

S, Ç FINALS

Aquí trobem de nou els dos sistemes indicats en els §§ 38 i 39.

51. — SISTEMA I. S'escriu *ç* en lloc de *s* quan a la consonant final catalana correspon en castellà una *z* o una *c*. Ex.: BRAZO, *braç*; DULCE, *dolç*. Analogament: *llaç, audaç, tenaç, eficaç, paniç, verniç, suiç, feliç, troç, arroç, atroç, avestruç, venç, torç, esforç*. Són remarcables: *falç* (HOZ) al costat de *fals* (FALSO); *març* (MARZO) al costat de *Mars* (MARTE); *comerç*, (COMERCIO).

V. ademés el § 54.

52. — SISTEMA II. S'escriu constantment *s*. Així, les paraules del § anterior s'escriuen: *bras, dols, llas, audàs, tenàs, eficàs, panis, vernis, suis, felis, tros, arròs, atròs, avestrús, vens, tors, esfors*.

V. ademés el § 55.

X FINAL

53. — S'escriu *cs, gs, chs* en el plural dels noms terminats en *c, g* i *ch*. V. § 45. Ex.: *amic, amics; proleg, prolegs; amich, amichs; prolech, prolechs*.

En altre cas s'escriu *x*: *apendix, artifex, index, vertex, pontifex*.

APENDIX ALS CAPITOLS II & III

ç

54. — SISTEMA I. V. ¶ 38 i 51. S'escriuen, ademés, am ç les paraules següents:

Els derivats en *ansa*, *ensa*. Ex.: *anyorança*, *frisança*, *relirança*, *malevolença*, *naixença*, *prometença*, *escaiença*.

Els derivats en *as*, *assa*. Ex.: *peuaç*, *galaç*, *homenaç*, *bonaç*, *manaça*, *donaça*.

Els derivats en *is*, *issa*. Ex.: *fonediç*, *malaltiç*, *trencadiç*, *vincladiç*, *bellugadiça*, *xerradiça*.

Glaç, *jaç*, *goç*, *croça*, *lloça*, *lluç*, *puça*, *calç*, *escorça*, *filargarça*; *esquerraçar*, *enjogaçar*, *reboçar*, *cabuçar*, *escanyuçar*, *embuçar*, *arronçar*, *ataçar*, *escurçar*, *encalçar*, *capçar*; *coiçó*, *borriçó*, *plomíçol*, *plauçó*, *llençol*, *escurçó* i alguna altra.

Cal advertir que ls partidaris de la conservació de la ç no estan d'acord en l'empleu d'aquesta lletra en moltes paraules. Així, no es rar trobar escrits amb *s* o *ss* alguns dels mots citats en aquest ¶ i en els ¶ 38 i 51; i en cambi, se veuen algun cop escrites am ç moltes paraules que no figuren en la llista precedent. Alguns admeten també la ç davant de consonant en paraules com *mesqui* (en castellà *MEZQUINO*); altres, en cambi, no l'accepten mai en principi de paraula, repugnant-los emplear-la en paraules d'etimologia inconeguda o dubtosa.

* 55. — Sistema II. V. ¶ 39 i 52. No cal dir que totes les paraules citades en el ¶ anterior s'escriuen amb *s* o *ss*:

*anyoransa, frisansa, etc.; peuàs, galàs, etc.; fonedis, malal-
tis, etc.; glas, jas, gos, crossa, llossa, llus, pussa, etc.*

En els verbs en *sar* i en els derivats o plurals dels mots en *s* o *sa*, s'escriu *s* o *ss* i no *c* encara que sigui en contradicció am lo establert en el § 35. Ex.: *comensi*, del verb *comensar*; *dolses*, plural femení de l'adjectiu *dols*; *bras-sejar*, derivat del nom *bras*. (D'acord am lo establert en el mencionat §, s'hauria d'escriure *comenci, dolces, bracejar*, puix les paraules corresponents castellanes *COMIENCE, DULCES, BRACEAR*, tenen *c* i no *s*). Analogament: *abrassem, abrasseu, abrassi, alsem, alseu, alsi*; *felisses, capasses*; *cossejar, forsejar, trossejar, endolsir*; *carabassera, cuirasser*; *cassera, dressera*; *plasseta, brasset, llasset*. S'exceptuen derivats com *eficacia, felicitat, dulcificar*.

k, w

36. — Les dues lletres *k* i *w* s'empleen en molt poques paraules: *kaleidoscop, kanguru, kaoli, kermes, kilogram, kilometric, kiosc, kist, ankilosis, cok, moka, tokai, jockey; wagò, whist, whisky, beefsteak (bistek), kirseb, knut, etc.*

CAPITOL IV

LLETRES MUDES

h

57. — En català s'emplea la lletra *h* amb tres valors diferents: 1.er Representant una *h* llatina. Ex.: *home* de *hominem*, *prohibir* de *prohibere*. 2.ª Representant un *sò* llatí desaparegut. Ex.: *vehi* de *vicinum*, *obehir* de *obedire*. 3.er Sense cap valor etimològic, indicant que dues vocals contigües pertanyen a síl·labes diferents. Ex.: *atribubir* de *attribuere*, *influir* de *influere*.

En l'empleu de la primera *h* s'ha deixat sentir sempre l'influència castellana; així, el castellà *INVIERNO* (sense *h*) es causa que escrigui sovint en català *ivern* en lloc de *bivern* (de *hibernum*), i escrivint-se en castellà, ara *HARMONIA*, ara *ARMONIA*, en català s troben analogament *harmonia* i *armonia*.

En l'empleu de la segona *h* no s'ha seguit mai un criteri fixe; així trobem *ribem* (de *ridere*) al costat de *fíem* (de *fidare*), i unes mateixes paraules s'escriuen ara amb *h* ara sense: *suar* i *subar*, *creencia* i *crebencia*.

Lo mateix cal dir de la tercera *h*. El seu principal empleu sembla ser pera separar la terminació del radical en verbs de la tercera conjugació com *influir*, *atribuir*, que s'escriuen *influbir*, *atribubir*. (En canvi, en verbs de la primera: *continuar*, *atenuar*.) També s'escriu sovint *h* en paraules com *cauben*, *seuben*, *viuben*, *mouben*; havent arribat l'abús de la *h* intervocalica fins a escriure-s *envibi*, *cribi*, de *enviar*, *criar*.

58. — SISTEMA I. S'escriu *b* inicial quan essent el primer sò de la paraula una vocal, la paraula castellana corresponent s'escriu també amb *b* inicial. Ex.: HABER, *haver*; HOMBRE, *home*. Analogament: *hebreu*, *hemisferi*, *heterogeni*, *hidroxid*, *higroscòpic*, *hipòdrom*, *homogeni*, *horitzó*, *hort*, *host*, *humil*. Excepcions: *orfe* (HUÉRFANO), *os* (HUESO), *ou* (HUEVO). Són remarcables: *hereu*, *hoste*, *harmonia*, *harpa*, *hexagon*, *heptagon*.

S'escriuen també amb *b* inicial *hi* pronom-adverbi, *ho* pronom, *ham*, *hivern*.

Paraules amb *b* medial. Com en castellà. Ex.: *adherir*, *cohesió*, *prohibir*, *exhibir*, *inherent*, *vehement*, *vehicul*. Ademés: *ahir*, *adhuc*, *subhasta* (també *subasta*), *malebir*, *benchir*.

59. — SISTEMA II. S'escriu *b* no solament en les paraules que s'consignen en el $\bar{\jmath}$ anterior, sinó també en les següents:

En els verbs en *air*, *eir*. Ex.: *paibir*, *trabir*, *agrabir*, *obeibir*, *succeibir*, *proceibir*. Per consegüent: *pabeix*, *pabei-xen*, *pabia*, *paibiré*, *paible*, *paidor*.

En el verb *oir* i en els verbs en *uir* als quals corresponen en castellà verbs en *ucir*: *obir*, *tradubir* (TRADUCIR), *redubir*, *sedubir*. En cambi, *influir*, *atribuir*, *imbuir*, *instruir*, *disminuir*, *argüir*. Per consegüent: *tradubeix*, *tradubia*, *tradubible*; *atribueix*, *atribuïa*, *atribuible*.

En els gerundius dels verbs *dir*, *dur*, *cloure*, *coure*, *plaure*, *riure*: *dibent*, *dubent*, *clobent*, etc. Analogament: *dibem*, *dibeu*; *dubem*, *dubeu*; *clobem*, *clobeu*, *clobia*.

Entre *a* i *o* o *u*. Ex.: *abon*, *brabó*, *rabó*, *llabut*, *sabuc*. Excepcions: *aorta*, *caos*, *caoba*.

Ademés en *amobina*, *jubeu*, *lluberna*, *llubert*, *plaber*, *rabim*, *rebina*, *sarrabi*, *vehi*.

Altres paraules se veuen escrites freqüentment amb *b*, ja indicades en el § 57. En cambi, s'ha proposat en diferents ocasions suprimir totes les *b*, a imitació de lo que s'ha fet desde antic en italià.

r

60.—Tots els infinitius presents s'escriuen amb *r* final, excepte ls terminats en *re* (*correr* exceptuat). Ex.: *dinar, parlar, anar, escurar, voler, haver, poder, llegir, tenir, confeigir, ensopir, dar, fer, ser, dir, dur, creixer, coneixer, planyer, estrenyer, temer, expremere, vencer, torcer, recórrer*. En cambi: *caure, veure, riure, ploure, cabre, rebre, concebre, perdre, absoldre, romandre, vendre, fondre, rompre, combatre, emetre*.

61.—S'escriu *r* final quan la paraula corresponent castellana termina en *r* o *ro*. Ex.: *MUJER, muller; CLARO, clar*. Analogament: *altar, collar, pilar, paladar, flor, major, millor, pitjor, calor, dolor; clar, diner, febrer, guerrer, janer, primer, dur, segur, Llatzer*. Són remarcables: *pler* (PLACER), *suor* (SUDOR), *ahir* (AYER), *campanar, monastir*.

També s'escriu *r* final quan la paraula castellana corresponent termina en *l*: *dosser, llebrer, lloer, paßer, planter, quarter, quintar, Alger*.

62.—S'escriuen amb *r* final els noms els femenins o ls derivats dels quals deixen sentir una *r* davant de la terminació *a* o dels sufixes de derivació. Ex.: l'adjectiu *darré* forma l femení *darrera* i el derivat *darrerria*: doncs s'escriurà *darrer* i no *darré*. Altres exemples: *dur, infermer, lleuger, planer, primer, rialler, sencer* (femenins *dura, infermera, lleugera*, etc.); *carrer* (derivat *carreró*), *flor* (derivat *floreta*), *paßer* (derivat *paßerot*), *por* (derivat *po-*

ruc), *ramor* (derivat *ramorejar*), *salzer* (derivat *salzereda*), *xiprer* (derivat *xiprerar*).

63. — S'escriuen amb *r* final les paraules següents :

Els collectius i noms de lloc en à: *alsinar*, *ginestar*, *xiprerar*, *garroferar*, *maduixerar*, *taronjerar*, *pomerar*, *fruiterar*, *vinyar*, *canyar*; *bestiar*, *sitjar*, *codolar*, *fossar*. En cambi: *capellà*, *escolà*, *esquerrà*, *cirurgià*, *ciudadà* (noms de persona).

Tota classe de derivats en é (noms d'oficis, d'arbres, d'instruments, etc.) Ex.: *baster*, *boter*, *cuïner*, *flequer*, *botiguier*, *llauner*, *escarceller*, *argenter*, *almoïner*, *duaner*; *pomer*, *cirerer*, *ameller*, *presseguer*, *atzeroler*, *abercoquer*; *cendrer*, *encenser*, *pal·ler*, *aguller*, *teler*, *lloguer*, *dreter*, *coniller*, *llebrer*, *aiguader*, *vesper*, *mosquer*, *galliner*.

Els noms abstractes en ó derivats d'adjectius. Ex.: *blancor*, de *blanc*; *blavor*, *grogor*, *rojo*, *claror*, *fosc*, *fredor*, *brillantor*, *grandor*, *pesantor*, *agror*, *aspror*, *finor*, *amargor*, *tristor*, *lletjor*.

Els derivats en *ador*, *edor*, *idor*. Ex.: *penjador*, *pujador*, *xuclador*; *ponedor*, *venedor*; *sortidor*, *teixidor*.

Solen suprimir-se en la pronúncia i adhuc en l'escriptura la primera *r* de les paraules *arbre*, *prendre*, i la segona de les paraules *propi*, *cirurgià*, *orquestra*.

64. — L'emudiment de la consonant final en les paraules terminades per dues consonants es un fenomen que té lloc constantment en unes paraules, més o menys freqüentment en altres. En general basta, pera l'ortografia de la terminació de les dites paraules, la coneixença dels llurs derivats o femenins o la dels mots castellans corresponents. Així, el femení *esvelta*, el derivat *esvellesa*, el castellà *ESBELTO*, ens diuen que cal escriure *esvelt* i no

esvel; el femení *malalta*, el derivat *empellar*, el castellà COBALTO, ens diuen que cal escriure *malalt*, *empelt*, *cobalt* i no *malal*, *empel*, *cobal*. Si algú pronuncia *tris*, la coneixença del femení *trista*, del derivat *tristor* o del castellà TRISTE, l'advertirà que cal escriure *trist* i no *tris*; en cambi, escriurà *gris* i no *grist*, puix el femení de *gris* es *grisa* i els derivats i el mot castellà corresponent tenen *s* i no *st*.

EXEMPLES:

Alt, *molt*, *absolt*, *indult*; en cambi, *mal*, *dol*, *brecol*, *gandul*. Plurals: *alts*, *molts*, etc.; *mals*, *dols*, etc.

Camp, *llamp*, *tremp*, *Olimp*, *romp*; en cambi, *ram*, *þam*, *fem*, *þrim*, *nom*.

Cant, *gegant*, *interessant*, *gent*, *evident*, *fragment*, *vint*, *sovint*, *instint*, *front*, *punt*; en cambi, *Joan*, *þantàn*, *Marian*, *uen*, *uin*, *sòn*, *algun*, *examen*, *fenomen*.

Part, *covard*, *cert* (CIERTO), *verd*, *mort* (MUERTO), *sort* (SUERTE), *sord* (SORDO), *curt*, *absurd*; en cambi, *mar*, *avar*, *cer* (ACERO), *mor* (MUERE), *sor* (SOR), *or*, *þur*.

Cal advertir que a *nd* castellà correspon *n* final i no *nd*; així, als mots castellans GRANDE, BANDO, CUANDO, MUNDO, SEGUNDO, FECUNDO, COMPRENDE, RESPONDE, CONFUNDE, corresponen en català *gran*, *ban*, *quan*, *món*, *segon*, *ficon*, *comprèn*, *respon*, *confon*; DONDE es *ou*. S'exceptuen els gerundius. Ex.: CANTANDO, *cantant*; RIENDO, *rient*. Remarquem: HERALDO, *heral*; LIMBO, *lím*.

Cal advertir també que són comptats els noms verament catalans com *Jean* en els quals una *n* final correspon a una *n* final castellana i que la majoria dels que avui s'empleen són emmanlleus fets al castellà. Ex.: *caiman*, *faisan*, *musulman*, *þeon*, *ciclón*, *þanteon*, *Xeron*, *Platon*, *Ciceron*, *Adan*, etc. S'ha de dir: *caimà*, *faisà*, *musulmà*, *þeó*, *cicló*, *þanteó*, *Neró*, *Plató*, *Ciceró*, *Adan*.

Respecte a *p* i *t* mudes interiors (Ex.: *consumpció*, *constantment*), vegi-s el § 50. Ademés, *temps*. Se troben algun cop escrits *esculptura*, *absorpció*, per *escultura*, *absorció*; i analogament *conjuncció*, *subjuntiu*, etc., per *conjunció*, *subjuntiu*.

CAPITOL V

SIGNES ORTOGRAFICS

I. ACCENTS GRAFICS

65. — En català no hi ha un sistema d'accentuació ben fixat i acceptat per tothom. Dos són els sistemes més comunment empleats: el sistema d'accentuació del castellà, més o menys modificat, i el proposat per *L'Avenç* en substitució d'aquest. A continuació donem una idea dels dos sistemes, cridats sens dubte a desaparèixer davant d'un nou sistema més perfet i més adequat al geni de la nostra llengua.

66. — SISTEMA CASTELLA. En els mots polisillabs se marca la vocal tonica am l'accent agut (V. §§ 1 i 4) en els casos següents:

1.^r Quan la sillaba dominant es l'ultima (mots aguts) i la paraula termina en vocal o en una de les consonants *n* i *s* precedides de vocal. Ex.: *quitrá, també, carbó, camí, comú; arrán, encén, confón, algùn; compás, progrés, cendrós, concís, difús*. En cambi no s'accentuen: *amic, llinyol, cer-*

vell, fustam, carrer, grapat, malalt, dolent, blavenc, corromp; camins, volcans, amics, grapals, malalls; retorn.

2.ⁿ Quan la síl·laba dominant es la penúltima (mots graves) i la paraula termina en consonant que no sigui *n* o *s* precedides d'una vocal. Ex.: *càrrec, líquid, pròleg, capítol, cànem, cràter, lícit, índex; càrrecs, capítols, origens.* En cambi no s'accentuen els graves *casa, classe, avi, capritxo, assidu; pensen, pensin, hexagon; cases, llavis, tristos, ambigu.*

3.^r Quan la síl·laba dominant es l'antepenúltima (mots dactils), qualsevol que sigui la terminació de la paraula. Ex.: *diàmetre, paràbola, llèmena, àvida, artística, poliglota, càrrega.*

Alguns consideren els mots *gràcia, efigie, assidua, etc.*, com dactils i els accentuen; altres els consideren com graves i no ls accentuen. Aquests accentuen, en cambi, paraules com *cambía, gelosia, accentúa*, que aquells escriuen sense accent.

Alguns consideren els mots *prosàic, heròic, etc.*, com graves, i els llurs femenins, *prosàica, heròica, etc.*, com dactils, i accentuen aquests i aquells; altres consideren els primers com aguts i els segons com graves i no n'accentuen cap: *prosaic, prosaica* (o bé *prosaych, prosayca*. V. §§ 18 i 45).

En l'aplicació de les regles anteriors se consideren com consonants la *i* (= *y*, V. § 18) i la *u* atones precedides de vocal; així, no s'accentuen els aguts *servei* (o *servey*), *correu*, i s'accentuen, en cambi, els graves *cóncau, anàveu*.

67. — No tots els partidaris del sistema d'accentuació castellà segueixen rigorosament les regles establertes en el § anterior:

En els verbs es molt comú accentuar els aguts en *m* i en *u*; així, s'escriu *pensèm*, *pensèu* en el present, *pensarèm*, *pensarèu* en el futur, escrivint-se, en cambi, sense accent *pensàvem*, *pensàveu*, *pensàrem*, *pensàreu*, *penséssim*, *penséssiu*, que haurien de dur accent, segons les regles del § anterior.

En el nom es també freqüent *volim*, *fustàm*, *gotim*; llavors deixen d'accentuar-se ls mots com *cànem*. Es ja menys freqüent trobar escrit *paláu*, *musèu*, en lloc de *palau*, *museu*.

En els plurals aguts conserven alguns l'accent grafic del singular; així, escriuen els plurals de *volcà*, *cami*: *volcàns*, *camins*.

Alguns no accentuen els infinitius terminats en *er*, com *conèixer*, *empenyer*, que altres escriuen *conèixer*, *empènyer*, d'acord am la Regla 2.ª del § anterior.

En els monosillabs se noten tota mena de divergencies. arribant-se a accentuar monosillabs atons com la proposició *a*, l'adverbi *que*. (Ex.: *què blanch!*)

68. — Una modificació del sistema estudiat en els §§ anteriors consisteix en emprar l'accent grave en lloc de l'agut quan la vocal que ha d'accentuar-se es una *e* o una *o* obertes. Així, s'escriu *quitrà*, *diré*, *sabó*, *cami*, *oportú*; però *setè*, *allò*; *encèn*, *confón*, però *comprèn*, *respòn*; *progrès*, *cendrós*, però *inglès*, *arròs*. Altres exemples de *è* i *ò*: *època*, *crèdit*, *inèdit*, *tècnic*, *prèleg*, *llògic*. En els monosillabs i en les paraules com *blèta* i *bòta*, s'observen tota mena de divergencies.

Una modificació més important, proposada ultimament, consistiria en marcar am l'accent grave totes les *e* i les *o* obertes: *balèig*, *llegèix*, *cèl*, *aquèll*, *sabènt*, *sencèr*, *hivèrn*, *panèt*, *tèbi*, *rèbre*, *blèda*, *mantèga*, *abèlla*, *freqüència*;

*ou, bòig, commòc, fillòl, bò, flòr, òr, nòva, nòble, bòrni, ve-
ròla, resòlta, hòme.*

69. — SISTEMA DE L' *Avenç*. S'admeten els dos accents agut i grave; s'emplea l primer sobre les vocals *e* tancada, *o* tancada, *i* i *u*, i el segon sobre les vocals *e* oberta. *o* oberta i *a*.

En general, no s'accentuen sinó ls polisillabs aguts terminats en vocal tonica i els terminats en *ès, és, òs, ós, is, ús, èn, én, in*. Ex.: *quitrà, serè, allò, diré, carbó, jardí, comú; francès, progrés, boirós, concís, difús; comprèn, encèn*. En cambi no s'accentuen *diras, diran, correspon, confon, algun*, com tampoc els graves *carrec, proleg, inedit, castic*, etc., ni ls dactils *epoca, inedita, artistica, capsula*, etc.

S'emplea ademés l'accent pera evitar confusions entre paraules que, tot escrivint-se am les mateixes lletres, se pronuncien diferentment, i pera indicar, en determinades paraules, que una *i* o una *u* precedides de vocal pertanyen a distinta sillaba que aquesta. Cal, no obstant, advertir que en aquests casos se notèn, en les publicacions que segueixen aquest sistema, tota mena de divergencies i vacil·lacions.

Quan existeixen un parell de paraules com *pública* i *publica*, s'accentua la primera. Així, s'accentuen els dactils *ànima, càrrega, rènega, súplica*.

Quan existeixen un parell de paraules com *pensàrem* i *pensarèm*, s'accentua la primera. Així, s'accentuen els graves *pensàrem, temèrem, temèreu, dormirem, dormireu, vèiem, vèieu*. Per analogia accentuen alguns: *diguèrem, diguèreu, coneguèrem, coneguèreu*, etc.

Quan existeixen un parell de paraules com *desgràcia* i *desgràcia*, s'accentua la primera. Així, s'accentuen els gra-

ves *malícia, pronúncia, diferència, continuïa*. Per analogia accentuen alguns els indicatius presents *cambia, estudia, somia*, etc. En algunes paraules, com *cambia, estudia*, se combat així la tendència a pronunciar *càmbia, estúdia*.

Quan existeixen un parell de paraules com *lè* i *lè o sòn* i *sòn*, s'accentuen totes dues. Se troben en el mateix cas: *bè* i *bé, bè:* i *béc, bòta* i *bóta, còva* i *cóva, dèu* i *déu, dò* i *dó, dòna* i *dóna, fòra* i *fóra, jòc* i *jóc, mòc* i *móc, mòll* i *mòit, nèl* i *nél, òs* i *ós, séc* i *séc, sèu* i *séu, sò* i *só, sòc* i *sóc, sòn* i *sou, vèns, vènen* i *véns, vénen, vès* i *vés, vèssa* i *vèssa*, etc.

Quan existeixen un parell de paraules com el nom *món* (monosillab tonic) i l'adjectiu possessiu *mon* (monosillab aton Ex.: *mon pare*), s'accentua la primera. Se troben en el mateix cas: *mà* i *ma* (Ex.: *ma germana*); *mós* i *mos* (Ex.: *mos pares*); *més* i *mes* (Ex.: *mes germanes*); *lós* i *tos* (Ex.: *tos nebots*); *sòn* o *sòn* i *son* (Ex.: *son pare*); *sà* i *sa* (Ex.: *sa mare*); *lè* o *lé* i *te* (Ex.: *com te dius?*); *vós* (Ex.: *sou vós*) i *vos* (Ex.: *Deu vos guard*); *sé* (Ex.: *no ho sé*) i *se* (Ex.: *no se sent*); *là* (Ex.: *un là bemoll*) i *la* (Ex.: *la mare*); *què* (Ex.: *què vols?*) i *que* (Ex.: *vol que vinguis*); *si*, pronom reflexiu i adverbi d'afirmació, i *si*, conjunció (Ex.: *si vols, fes-ho*); *pèl, pèls* i *pel, pels*, contraccions de la proposició *per* amb els articles *el* i *els* (Ex.: *vaig pel carrer*); *i*, admetent-se la forma *es* per *se* (V. § 70) i les contraccions *mel, tel*, etc., per *me'l, te'l* (V. § 73); *és* (Ex.: *és ho*) i *es* pronom reflexiu (Ex.: *i es comprèn*); *mèl* i *mel* (Ex.: *mel pren, per me'l pren*); *tèl* i *tel* (Ex.: *tel porto*); *séns*, preposició, i *sens*, per *se'ns*; *tém*, verb, i *tem*, per *te'm*. Tenim també *pèra* i *pera*, preposició (Ex.: *es pera tu*) (1).

(1) *L'Atenc* ha suprimit darrerament l'accent en algunes d'aquestes paraules com, per exemple, en *es* del verb *esser*. En canvi emplea l'accent en unes quantes paraules no compreses en cap de les regles anteriors: *àpat, galàpat, cànova, llèmna, tòfona, Cèsar*, etc.

S'accentuen *i* i *u* toniques quan formen sillaba elles soles. Ex.: *veïna, reïna, obeïa, agraiïa, atribuïa*. També s'escriu en aquest cas *veïna, reïna, obeïa*, etc. La dièresi s'usa també sobre la *i* atona en paraules com *desmaï, creï* (subjuntius presents), *esbaïment, agraiïment*.

II. APOSTROF I GUIONET

COMPLEMENTS ATONS

me, m, em; te, t, et; se, s, es

70.— Inmediatament davant d'un verb començat per una vocal o per *h* o d'una de les partícules *hi, ho*, s'emplen les formes *m, t, s*, escrites *m', t', s'*. Ex.: *M'estima. Ell m'ha vist. No m'escolla. Ara m'hi veig. M'ho ensenya. T'aixeques. Quan t'hem vist. No t'hi havia vist. T'ho enviïaran. El nen s'adorm. Ara s'alça. S'hi banyen. S'havia mort. S'ho emporten.*

Quan la paraula anterior acaba en una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18), i la paraula següent es un verb començat en una consonant diferent de *h*, s'emplen les formes *m, t, s*, que ls uns escriuen *'m, 't, 's* (ortografia més usual) i els altres *m, t, s* (*L'Avenç*). Ex.: *No'm veu o No m veu. Qui'm crida? o Qui m crida? Tu't vas cansar o Tu t vas cansar. Crec que't vol veure o Crec que t vol veure. No's comprèn o No s comprèn. Ella's vesteix o Ella s vesteix.*

En els altres casos s'emplen les formes *me, te, se*. Ex.: *Me rento. Quan me veu. Mai me vol dir res. El peu me fa mal. No me la prengui. Com te dius? No te les va donar. Te la perta. Se sentia soroll. La neu se fon. El nen*

se renta. El noi se lleva. Ara se li coneix. No se us veu en lloc. No se n'adona.

Les formes *em, et, es*, gairebé no s'empleen sinó darrera de la conjunció *i* (o *y*) i encara en aquest cas l'ortografia més usual escriu *'m, 'l, 's*.

nos, ns, ens

71. — Inmediatament darrera d'una paraula acabada en una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18), s'emplea la forma *ns*, que ls uns escriuen *'ns* (ortografia més usual) i els altres *ns* (*L'Avenç*). Ex.: *No'ns coneix* o *No ns coneix. Ella'ns escriurà* o *Ella ns escriurà. No'ns hi vèiem* o *No ns hi vèiem. La noia'ns el portarà* o *La noia ns el portarà. Sempre'ns en parla* o *Sempre ns en parla.*

En els altres casos s'emplea *nos*. Ex.: *Nos ha dit que vindria. Mai nos creu. Nos en vam anar.* Es freqüent avui *ens* en lloc de *nos*. Ex.: *Ens ha dit que vindria. Mai ens creu. Ens en vam anar.*

Darrera de la conjunció *i* (o *y*) els uns escriuen *'ns*, els altres *ens*.

vos, us

72. — S'emplea la forma *us* en tots els casos. Ex.: *Us escriu sovint. No us veig. Ell us demanava. Quan us en van anar. En Pau us crida.* La forma *vos* no s troba sinó en alguna frase feta, com *Déu vos guard.* No obstant, alguns l'empleen sovint en lloc de *us*.

lo, l, el

73. — Inmediatament davant d'un verb començat per una vocal o per *h* o de les partícules *en, hi*, s'emplea la

forma *l*, escrita *l'*. Ex.: *L'estudio. L'hem estudiat. No l'escolto. No l'hem vist. Quan l'heu trobat. T'hi veia a tu i no l'hi veia an ell. Ara l'en treu.*

Quan la paraula anterior acaba en una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18), i la paraula següent es un verb començat en una consonant diferent de *h*, s'emplea la forma *l*, que ls uns escriuen *'l* (ortografia més usual) i els altres *l* (*L'Avenç*). Ex.: *Ella'l duia o Ella l duia. No'l veia o No l veia. Jo'l conec o Jo l conec. L'Avenç contrau me, te, se am 'l* (1). Ex.: *Mel prens. No tel duen. Sel menja.*

En altres casos s'emplea la forma *el*. Ex.: *El vas aprofitar. Mai el veig. Quan el trobarem. No us el porten. Molts no admeten la forma el, que reemplacen constantment per lo. Ex.: Lo vas aprofitar. Mai lo veig.*

Darrera de *nos, us* i *els* s'emplea sovint *el* en lloc de *l'*. Ex.: *No'ns el ha donat per No'ns l'ha donat.*

la, l'

74. — Inmediatament davant d'un verb començat per una vocal o per *h* o de les partícules *en, hi*, s'escriu generalment *l'*. Ex.: *L'hem vista. No l'havia coneguda. Ni la miro ni l'escolto. T'hi han vist a tu i no l'hi han vist an ella.* En tots els altres casos s'emplea la forma *la*. Ex.: *La tanco. No la tregui.*

los, ls, els

75. — Inmediatament darrera d'una paraula terminada per una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* ato-

(1) També s'ha escrit algun cop *sem* per *se'm*, *sens* per *se'us*, etc. V. ademés §§ 75 i 80.

nes subjuntives (V. § 18), s'emplea la forma *ls*, que ls uns escriuen *'ls* i els altres *ls* (*L'Avenc*). Ex.: *Jo 'ls rentava* o *Jo ls rentava*. *Tu 'ls aixugaves* o *Tu ls aixugaves*. *No 'ls hem coneguts* o *No ls hem coneguts*. *Tu 'ls en dónes* o *Tu ls en dónes*. *L'Avenc* contrau *me, te, se* am '*ls*. Ex.: *Mels dóna*. *No tels emportis*. *Sels empassa*.

En tots els altres casos s'emplea la forma *els*. Ex.: *Els neteja*. *Els espolsa*. *Quan els troba*. *Ell els ha presos*. *En Quim els els porta*. Molts no admeten la forma *els*, que reemplacen constantment per *los*.

les

76. — Ex.: *Les conec*. *No les conec*. *Les escolto*. *Les hem de veure*. *Me les va presa*. *No us les duen* o *No us les duen*. *Els les pren*. *Les en trec*. Alguns escriuen a toth *las* en lloc de *les*. V. § 14.

li, l'hi, li ho

77. — Quan diem *li* en substitució d'un nom, s'escriu *li*; quan diem *li* en substitució de dos noms o d'un nom i un adverbí, s'escriu *l'hi*. Si en la frase *Tu vas donar un llibre al teu fill*, volem callar el nom *fill*, escriurem *Tu li vas donar un llibre* (*li* vol dir *an ell*, *al teu fill*, un sol complement); si volem callar ademés el substantiu *llibre*, escriurem *Tu l'hi vas donar* (*l'hi* vol dir *un llibre al teu fill*, dos complements). Si en la frase *Allí no hem vist en Pere*, volem callar el nom *Pere*, escriurem *Allí no l'hem vist*; si volem callar l'adverbí *allí*, escriurem *No hi hem vist an en Pere*; si finalment volem callar el nom *Pere* i l'adverbí *allí*, escriurem *No l'hi hem vist* (*l'hi* vol dir *en Pere allí*.)

Exemple de *li ho*: *L'an contar allo an en Pere*. *Ho van contar an en Pere* (*ho* vol dir *allo*). *Li van contar allo* (*li* vol dir *an en Pere*). *Li ho van contar* (*li ho* vol dir *an en Pere allo*). Però també s'escriu: *L'hi van contar* i *Li van contar*.

els hi

78. — Quan diem *els hi* (o *les hi*) en substitució d'un nom, *els hi* es defectuós, i cal reemplaçar-lo per *els*; així, no s'escriurà *Els hi prego que no ho fassin*, sinó *Els prego que no ho fassin*.

La combinació *els hi* i algun cop la combinació *les hi* solen emprar-se també en lloc d'altres combinacions pronominals. Pera evitar l'empleu defectuós de *el: hi* i *les hi*, cal tenir present que la partícula *hi* en combinació amb altres complements atons no pot tenir altre valor, ademés del seu propi, que l del pronom *li*, complement indirecte.

EXEMPLES:

Han acostumat els nens an això. Hi han acostumat als nens. Els han acostumat an això. Els hi han acostumat.

Hem vist tes germanes al ball. Hi hem vist tes germanes. Les hem vistes al ball. Les hi hem vistes.

Ha portat els llibres al meu germà. Li ha portat els llibres. Els ha portats al meu germà. Els hi ha portats (per Li'ls ha portats).

Vendran les cases al teu cosí. Li vendran les cases. Les vendran el teu cosí. Les hi vendran (per Li les vendran).

Diré allò als teus pares. Els diré allò. Ho diré als teus pares. Els ho diré.

Avui donarem el gat a les nenes. Els donarem el gat. El donarem a les nenes. Els el donarem.

Hem donat la pilota als teus amics. Els hem donat la pilota. L'hem donada als teus amics. Els l'hem donada.

Demà enviarem els mobles als nostres parents. Demà ls enviarem els mobles. Demà ls enviarem als nostres parents. Demà ls els enviarem.

Hem donat les cadires an aquelles dones. Els hem donat les cadires. Les hem donades an aquelles dones. Els les hem donades.

ho

79. — Ex.: *Ho veig. No ho veig. Ho hem dit. M'ho dona. T'ho dona. Li ho dona. Els ho dona. Us ho prenc.*

ne, n, en

80. — Inmediatament davant d'un verb començat per una vocal o per *h* o de la partícula *hi*, s'escriu *n'*. Ex.:

N'arribem. Quants n'ha pres. No n'hem venut cap. Me n'ha parlat. Me n'hi vaig.

Quan la paraula anterior acaba en una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18), i la paraula següent es un verb començat en una consonant diferent de *h*, s'emplea la forma *n*, que ls uns escriuen *'n* i els altres *n* (*L'Avenç*). Ex.: *No'n linc* o *No n linc. Ara'n duc* o *Ara n duc. L'Avenç* contrau *me, te, se* am *'n*. Ex.: *Men vaig. No ten distreguis. Sen separa.*

En els altres casos s'emplea la forma *en* (algun cop *ne*). Ex.: *En vaig fer tres* o *Ne vaig fer tres. Avui en menjaré més. Els en treu.*

La combinació *l'en* s'emplea davant de vocal com davant de consonant. Ex.: *l'en treu, l'en ha tret.*

Darrera de *nos, us* i *els* s'emplea sovint *en* en lloc de *n'*. Ex.: *No us en aneu* per *No us n'aneu.*

hi

81. — Ex.: *Hi vaig. No hi vas. Ara hi anem. Quan hi vas anar?* Alguns empleen *hei* darrera de la conjunció *i* (o *y*).

Cal no confondre amb aquesta partícula la primera persona del singular de l'indicatiu present del verb *haver*; aquesta es *he*. Ex.: *He vist el teu germà. L'he vist i li vull donar un llibre. L'hi vull donar. L'he volgut donar. Ni li parlo ni li he parlat. Tu no hi has anat, jo hi he anat.*

n'hi, li'n

82. — *Porten vedells al mercat. Hi porten vedells. En porten al mercat. N'hi porten.*

Dono flors an en Francesc. Li dono flors. En dono an en Francesc. Li'n dono o *Li n dono.* (Però també s diu *n'bi dono.*)

COMPLEMENTS ATONS POSPOSATS AL VERB

83. — Se segueixen les regles establertes en els §§ 70 a 82, am les següents modificacions:

1.ª Immediatament darrera d'un verb terminat en consonant o *u*, no s'escriu mai *us*, *el*, *els*, *en*, sinó *vos*, *lo*, *los*, *ne*. Tampoc s'empleen mai les formes *em*, *et*, *es* i *ens*.

2.ª La forma del complement si n'hi ha un sol, o la de l'últim complement si n'hi ha dos o més, es independent de la paraula que segueix. Així, s'escriu *veneu-me* davant d'una paraula començada per vocal com davant d'una paraula començada per consonant: *Veneu-me galls*. *Veneu-me anecs* (no *Veneu-m' anecs*).

EXEMPLES:

Donar-me, *mirant-me*, *escolleu-me*, *plany-me*, *porta-m*, *porta-mel* o *porta-me'l*, *dóna-me-la*, *dugui-mels* o *dugui-me'ls*, *renta-me-les*, *mirar-m'bi*, *guardant-m'bo*, *ven-men* o *ven-me'n*; *rentar-te*, *llevant-te*, *ajeu-te*, *ajup-te*, *vesteix-te*, *renta-t*, *treu-te-la*, *vés-ten* o *vés-te'n*, *fixa-t'bi*, *cus-t'bo*, *recordar-se*, *encendre-s*, *miri-s*, *miri-sels* o *miri-se'ls*, *mengi-se-la*, *començar-sels* o *començar-se'ls*, *miri-s'bo*, *veure-s'bi*, *anar-sen* o *anar-se'n*, *anar-se-n'bi*, *empeny-nos*, *admet-nos*, *prometre-us*, *donar-nos-bo*, *veure-us-bi*, *dar-nos-en*, *enviar-nos-el*, *treure-us-la*, *dar-vos*, *lleveu-vos*, *adormint-vos*, *asseure-us*, *dar-vos-bo*, *fixar-vos-bi*, *pendre-us-en*, *enviar-vos-el*, *recomanant-vos-els*, *dient-vos-la*, *fer-lo*, *pujant-lo*, *cus-lo*, *cull-lo*, *feu-lo*, *puja-l*, *puja-l'bi*, *treu-l'en*, *estreny-la*, *comprar-los*, *vendre-ls*, *envia-ls-bi*, *enviar-los-bi*, *dóna-ls-bo*, *donar-los-bo*, *deixar-los-el*, *deixa-ls-el*, *compra-ls-els*, *compra-ls-en*, *ven-los-en*, *escriure-les*, *romp-les*, *escriu-li*, *dir-bo*, *fes-bo*, *perd-bo*, *cull-bo*, *pren-ne*, *cull-ne*, *talla-n*, *portli-n*, *portiu-ne*, *anar-bi*, *vés-bi*, *aneu-bi*, *portli-bi*, *portli-n'bi*, *portiu-bi* (pron. *pòrtiuti*).

Am supressió de la *r* final de l'infinitiu present: *va convence'm, va coneixe'ns, vol estrenye'la, no pot torce'ls; envià'ns-els, volè'ns-el, di'ns-ho, da'us-el, di'us-ho, donà'ls-els, comprà'ls-en* (V. § 89). Algun cop s'emplea 's per *nos* i per *vos*: *fixem's-hi, fixeu's-hi, menjem's-el, beveu's-el*.

L'ortografia usual escriu: *donarme, escolteume, pòrtam, pòrtamel, dónamela*, etc. No empleant-se l guió ni l'apostrofo en l'afixació dels complements atons al verb, se confonen *miris* i *miri-s*, *portiu* i *porti-n*, *diguin-s'ho* i *digui-nsho*, *vagin-hi* i *vagi-n'hi*, etc.

ARTICLES DEFINITS

lo, l, el

84. — Davant d'un nom començat per una vocal o per *h*, s'emplea la forma *l* escrita *l'* Ex.: *l'avi, l'home, l'esquirol*.

Quan la paraula anterior termina en una vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18), i la paraula següent comença per una consonant diferent de *h*, s'emplea la forma *l*, que ls uns escriuen 'l i els altres *l* (*L'Avenc*). Ex.: *Alça'l braç* o *Alça l braç. Porta'l llibre* o *Porta l llibre*. Les preposicions *a*, *de* i *per* se contrauen am l'article 'l. Ex. *Ho dono al pare. Es del nen. Passeu pel caminal*. L'ortografia més usual escriu *al* i *del* adhuc davant dels noms començats per una vocal o *h*. Ex.: *Ho dono al home* per *Ho dono a l'home. Es del avi* per *Es de l'avi*.

En els altres casos s'emplea la forma *el*. Ex.: *El pare. Dóna-m el bastó. Treu el vestit*. Molts no admeten la forma *el*, que reemplacen constantment per *lo*. Ex.: *Dóna-m lo bastó. Treu lo vestit*.

La llengua actual posseeix un *lo* neutre invariable: *lo bo, lo ullim, era lo dolent*.

la, l'

85. — Davant d'un nom començat per una vocal o per *b* s'escriu *l'*. Ex.: *l'avia, l'herba, l'amplada, l'esquella*. En tots els altres casos s'emplea *la*. L'elisió de l'article femení es facultativa quan el nom comença per *i, o, u* o *hi, ho, hu* atons. Ex.: *l'idea i la idea, l'orella i la orella, l'humitat i la humitat*. (Lo mateix ocorre amb el pronom femení *la*). Son remarcables: *la ira, la host, la una*. Alguns no apostrofen mai l'article *la*.

los, ls, els (1)

86. — Inmediatament darrera d'una paraula acabada en una vocal que no sigui una *i (y)* o una *u* atones subjuntives (V. § 18), s'emplea la forma *ls*, que ls uns escriuen *'ls* i els altres *ls* (*L'Avenç*). Ex.: *Alça 'ls braços o Alça ls braços. Porta 'ls llibres o Porta ls llibres. Crida 'ls homes o Crida ls homes*. Les preposicions *a, de* i *per* se contrauen am l'article *'ls*. Ex.: *Ho dono als nois. Es dels nens. Passen pels caminals*.

En els altres casos s'emplea la forma *els*; però molts no admeten aquesta forma, que reemplacen constantment per *los*.

en, n

87. — Davant dels noms propis d'home començats per consonant, es comú a Barcelona l'empleu de la parti-

(1) El plural femení no ofereix cap dificultat. Alguns escriuen a tort *las* en lloc de *les* (V. §§ 14 i 76).

cula *en* amb el mateix valor que l'article definit; així, se diu *en Pere*, *en Puig*, com se diu *l'Anton*, *l'Oller*, o *la Maria*, *l'Agneta*. Aquest *en* sol escriure-s 'n quan va immediatament precedit per una paraula terminada en vocal que no sigui una *i* (*y*) o una *u* atones subjuntives (V. § 18). Ex.: *Que parli'n Pere. Ara ve'n Joan*. No obstant, s'escriu també: *Que parli en Pere. Ara ve en Joan*. S'escriu *de'n*, *d'en* i *den*, *ca'n* i *can*.

Com tractament s'empleen *En*, *N'* i *Na*. Ex.: *an en Narcis Oller*, *a N'Angel Guimerà*, *a Na Maria Puigoriol*.

PREPOSICIONS

88. — **A, an, a n'**. La preposició *a* (que molts escriuen *á* malgrat esser un monosíl·lab aton) deixa sentir una *n* davant de certes paraules com *ell*, *aquell*, *aquest*, *això*, *allò*. Els uns escriuen aquesta *n* unida a la *a*, altres l'escriuen separada de la *a* i seguida d'un apostrof. Ex.: *Ho diuen an ell* o *Ho diuen a n'ell*.

De, d'. S'escriu *de* davant de consonant i *d'* davant de vocal o *h*. Ex.: *de seda*, *d'or*, *d'hivern*, *hem de sortir-ne*, *hem d'anar-bi*.

Per, pera, per'. Cal no confondre les dues preposicions *per* i *pera*, que, en general, corresponen a les preposicions castellanes *por* i *para*; i quan en poesia vulgui suprimir-se la *a* de *pera*, fóra millor escriure *per'* que *per*.

ab, am, amb, emb. L'ortografia usual escriu *ab* així davant de consonant com davant de vocal; *L'Atenc* escriu *am* en el primer cas i *amb* en el segon. Ex.: *Anirà ab tu* o *ab ell* o *Anirà am tu* i *amb ell*. Algú ha proposat: *Anirà emb tu* o *emb ell*. S'ha d'anar am compte a no confondre aquesta preposició amb *a* o *en*; així, no s'escriu *l'aig amb una casa*, *Anar am bicicleta*; sinó *l'aig a una casa*, *Anar en bicicleta*.

SUPRESSIÓ DE LA R MUDA

89. — En poesia es freqüent la supressió de la *r* muda final. En el lloc de la lletra suprimida, s'escriu generalment un apostrof accentuant ademés la vocal tonica si l mot es un polisillab agut. Ex.: *fló'*, *clá'*, *di'*, *mirá'*, *volè'*, *llegí'*. Alguns han proposat *fló*, *clá*, *di*, *mirá*, etc. En els infinitius graves s'escriu *convence'*, *leme'* o senzillament *convence*, *leme*.

V, ademés § 83.

GUIONET

90. — S'emplea l guionet:

1.ª En les combinacions d'un verb i d'un o més complements atons (i això segons regles que s desprenen clarament dels exemples posats en el § 82).

2.ª En els compostos de dos noms, d'un verb i un nom, etc., com *cama-curt*, *boca-moll*, *agre-dolç*, *escura-dents*, *ull-prendre*, *cor-nual*.

L'ortografia usual no admet el guionet ni en l'un ni en l'altre cas, reduint el seu empleu a la separació de les dues *l* en la *l* doble. (V. § 28.)

LLISTA ALFABETICA

DE LES PARAULES CITADES EN AQUEST TRACTAT

S'han omès en aquesta llista algunes paraules que no ofereixen cap interès sota l punt de vista de la llur ortografia, de la llur forma o dels llurs derivats.

En l'adjectiu i en el verb se cita sovint una sola forma, que es la del masculí singular en el primer, i la del present d'infinitiu en el segon.

Les paraules van accentuades segons el sistema d'accentuació explicat en el § 66, am la sola diferencia d'emplear-se ls dos accents agut i grave.

Abreviacions empleades :

<p><i>der.</i> derivat</p> <p><i>dif.</i> de diferent de, que no cal confondre am</p> <p><i>f.</i> femeni</p> <p><i>m.</i> masculí</p>	<p><i>pl.</i> plural</p> <p><i>pseud.</i> pseudo-derivat</p> <p><i>R.</i> remarquem</p> <p><i>sin.</i> sinonim de</p> <p><i>vulg.</i> vulgar, vulgarment</p>
--	--

Els nombres se refereixen als paragrafs, i unicament a les pagines quan van precedits de l'abreviació *pag.*

<p><i>abandó</i>; <i>abandonar</i>, <i>abandonament</i></p> <p><i>abans</i>, adverbi de temps</p> <p><i>abdomen</i>, <i>abdominal</i></p> <p><i>abercoc</i> 45; <i>abercocquer</i></p> <p><i>abestiat</i>, <i>der.</i> de <i>bestia</i></p> <p><i>abjecte</i>, <i>f.</i> <i>abjecta</i>, <i>pl. m. i f.</i> <i>abjectes</i>; <i>abjecció</i></p> <p><i>abric</i> 45; <i>abrigar</i>, <i>abrigall</i></p>	<p><i>absent</i>; <i>absencia</i>, <i>absentar-se</i></p> <p><i>absoldre</i>, <i>disoldre</i>, <i>resoldre</i>, Evitin-se les formes <i>disolvent</i> o <i>disolguent</i>, <i>disolvem</i>, <i>disolveu</i>, <i>disolvia</i>, etc.; les formes correctes són <i>disolent</i>, <i>disolem</i>, <i>disoleu</i>, <i>disolia</i>; <i>disolvent</i> correspon a DISOLVENTE, <i>disolent</i> a DI-</p>
--	--

SOLVIENDO, R. que *disol*,
disols corresponen a DI-
SUELVE, DISUELVES, i *disolt*,
disolts a DISUELTO, DISUEL-
TOS

absurd, f. *absurda*; *absurditat*
abugot

abziac, f. *abziaga*

acabalat, der. de *cabal*

acaserat 9 pag. 19 nota

accelerar; *acceleració*

accent; *accentuar*

acceptar; *acceptable*

acetilè

àcid 47; *aciditat*, *acidesa*, *aci-*
dular, *acidificar*

aclaparar; *aclapament*

aconduït 59

aconseguir

aconsolar-se

acontentar

acotxar

Adam; *adàmic* 45

addició; *addicional*, *additiu*

addicte

adequat

adés

adhesió; *adhesiu*

adbuc

adjacent

adjectiu

admissió; *admissible*

adob; *adobar*

adquirir; *adquisició*

advertir; *advertiment*

advocat; *advocar*

afegir

afixe, *prefixe*, *sufixe*

aglà, *gla*

Agnès

agonitzar

agrair 59

agre II; *agror*, *agregar*, *agrir*,
agrir-se

agrella; *sal d'agrella* (vulg. de
graiella)

agrícola, m. i f.

ahir, *abans d'ahir*, *després-ahir*

aigua 18; *aiguat*, *aiguader*,
aigualir, *aigüera*

aixam 8; *aixamenar*

aixebrat

aixerit

aixordar

aixovar (AJUAR)

aixugar 8

aixut 8

ajornar (APLAZAR), der. de
jorn; sin. *adiar*

Alacant

àlber (ALAMO; dif. de *alba*
= *alba*); *àlber blanc*, *albe-*
reda

Alger, *Algeria*, *algerià*

- aliquota*
allavors, llavors, llavors, aleshores
All inicial, 28
almoina (LIMOSNA) 18; *almoïner*
alsar 38, 39
alsina 31, 33; *alsinar*
alt, f. *alta*; *altura*, *altesa*
altre, f. *altra*, pl. m. i f. *altres*; *altrament*, *altri*
amanyagar, der. de *manyac* 45 (MANSO)
amarg 45; *amargós*, *amargant*, *amargor*, *amargar*, *amargotejar*
amazona
ambaixada
ambigu, f. *ambigua*; *ambigüïtat*
ambre (AMBAR)
amdós 50, f. *amdues*
amella; *ametller*, *amelló*
amfiteatre
amiant
amic 45 f. *amiga*
amoinar 59; *amoinós*
ample, f. *ampla*, pl. i f. *amples*; *amplada*, *amplaria*.
anàleg 45, f. *anàloga*; *analogia*
àncora
ànec 45
- angoixa*
àngul 17; *angular*, *angulós*
angunia; *anguniós*, *anguniar*
anbidrid 47
ankilosi 32
antic 45, f. *antiga*; *antigor*, *antiguitat*; *antiquari*
antropòsag 45
anus 13 pag. 23
anxova
aon 59, 64, *ou*
aorta
àpat
apellar 28; *apellatiu*, *apellació*
apèndix
apogeu
apòstrof
apotecari
apte, f. *apta*, pl. m. i f. *aptes*; *aplitud*
àpter, *dipter*, *hemipter*, *coleòpter*, etc.
ara
arbre; *arbró*, *arbreda*, *arbrat*, *arborar*
arcova
areng 45; *arengada*
argelaga
àrid 47, f. *àrida*; *aridesa*, *aridilat*
arquebisbe
arquitecte

- arrencar, arrancar 5
arribar; arribada, arribament
arrodonir, der. de rodó; rodona, rodonesa
arronsar 54, 55
arròs 51, 52
arrupir-se
ascó 9
ase; asenada
Asia
asil
aspergir (dif. de espargir: espargir-se, espargiment); asperges
aspre 11; aspror, aspresa, asprejar, enasprir-se
assaborir, de sabor; saborós
assaciar
assaig
assassi 8
assecar
assenyalar
assolir
assortit
assumpció, assumpte
asterisc 45
astor; astorar (dif. de estorar, der. de estora)
astrònom; astronòmic 45
astruc 9; malastruc, malastrugancia
atansar 54, 55
atapair 59
ateneu
atènyer (ALCANZAR)
Atlàntic 45
atlas
atleta
atmòsfera
atorrollar
atroç 51, 52, pl. m. atroços, pl. f. atroces; atrocitat
atrotinar
atzabeja (AZABACHE); sin. gaieta 18
atzar
atzavara
atzerola; atzeroler
atzur: atzurat
aucell; aucellada, aucellaire
aufàbrega
augment; augmentar
avant; avantbràs 51, 52, avantguarda
aventatge; aventaljós, aventaljar
avestrús 51, 52
avi, avia
aviat
aviram
àvol
avorrir 19; avorriment, avorrició

avortar 19; *avortament* (ABORTO)

avui, vui 18

azòtic, azoic 45

Bacus 13; *bàquic*

badar, badar-se

baf 19; *embafar*

balb, f. *balba*

balbotejar

balder, f. *baldera*

balena (BALLENA); *balener*

ball

balma

bambolina

ban, bàndol; banir, banàit,

bandoler

banya

barb

barbre, f. *barbra*; *barbarisme*

barret; barretina

barruer 9, f. *barruera*

basc

base, dif. de *basa*

basílica

bassa

batarell 9 pag. 19 nota

bateig; batejar; baptisme, baptismal

batre; abatre, combatre, rebatre, etc. Evitin-se formes com *combatir, combatint,*

combatim, combatis, combatiré, combateix, combateixi, etc.; les formes correctes són *combatre, combatent, combatem, combatés, combatré, combat, combati*

batxillerat

batzegada

bava; bavós, bavalles, bavejar

bazar

beat, beatitud 47

becaina

bell; bellesa, abellir, embellir

bellicós 28

bellugar-se; bellugor, bellugadissa 54, 55, *belluguet*

Belzebug

vena (dif. de *vena: venós*); *embenar, embenada*

benehir

benigne, f. *benigna*, pl. m. i f. *benignes*

berenar (vulg. *brenar*)

besavi

bescambra

bescantar

bescoll

bescomptar-se

bescuit

besllum 19

besnet

bessac

- bessó; bessonada
bestiar, der. de bestia
bestreure
‘Bellem
belum
beure; bevent, bevem, beveu,
bevia, bevedor; pseud. bibe-
ró, imbibició
biaix; esbiaixar
bisbe; bisbat; pseud. episcopal
bizanti 33
blanc 45; blanquet, blancós,
blanquinós, blancor, blanca-
ria, blancall; blanquejar,
blanqueig, emblanquir, em-
blanquinar, emblanquina-
dor, esblanqueir 59
blau, f. blava; blauet, blavet,
blavós, blavenc, blavor; bla-
vejar, esblaveir 59
boci; bocinalla, bocinejar, esbo-
cinar
boig, f. boja; bogeria
boira 18; boirós, boirada, em-
boirar-se, esboirar-se
boix; boixeda, boixet
bombolla
bony; bonyegut, abonyegar-se
bord 47, f. borda
borni
borrissó 54, 55
bosc 45; bosquet, boscam, bos-
calge, boscuria, boscall, bos-
cà, boscarol 9 pag. 19 nota,
boscat, boscos, emboscar, des-
emboscar, desboscar
boterut 9 pag. 19 nota
bolxinar
bou. S’escriu boada, boàs, boet i
bouada, bouàs, bouet; bover,
bovi
‘Bras 51, 52; brasset, brasse-
jar 55, abrassada
bravada
bravo! dif. de brau, f. brava
bressol 54, 55, der. de bres-
sar; bressolar
brètol; bretolada
breu
brèvol
bri; brinós, esbrinar
broma (BRUMA); bromós, em-
bromar-se
bronzo, bronze; bronzejat
brossa 38, 39; desbrossar
bruelar, der. de bruel
brugit; brugir, brugent, brugi-
dós
brunzir
brutícia; der. de brut; embru-
tar, embrutir (dif. de abru-
tir)
bucal (dif. de vocal) 8
budell

bufó

bugada; bugadera

buid 18, 47, f. *buida; buidor,*
buidar

buiga 9, 59

bujola

bullir; eviti-s bulleix, la forma correcta es bull (Com *bulleix: menteix, ressenteix, reculleix, consumeix, acudeix, contradeix, etc.;* les formes correctes són *ment, ressent, recull, consum, acul, contradíu*)

burinot

bust

butlletí

butllofa; embutllofar

butxaca; embutxacar

butxi

cabàs 51, 52; *cabassada, cabasset* 55

caboria; encaboriat

cabra; cabrer, cabrit, cabridar

cabre; alguns escriuen caps, cap, en lloc de cabs, cab; evitin-se les formes capiguer, capiguent (les formes correctes són *cabre, cabent*); són tolerables *capigués, capigut, per cabés, cabut*

cabussar 54, 55; *cabussò*

cadàver; cadavèric 45

cadell; cadellar

cadira; cadiraire 18

caimà 18

calaix; calaixera

calç; calcina, calcinaire 8, *calcinar*

càlcul; calcular

calze

cambra (CÀMARA, CUARTO); *cambrera, cambrola, recambro*

càmfora; camforat

camp; camparol 9 pag. 19 nota

campetxo

cànem

cansar

cansó 38, 39; *cansoneta, cansoner, cansonejar*

cant, cantar, cantarella

cànter, càntir; canteret, cantiret

caoba

caos

capdal

capdell; capdellar, descapdellar

capficar

capgirar; capgirament, capgirada, capgirell

capillar, capillaritat, pseud. de cabell; der. cabellera, cabelladura, escabellar

capitol; capítular

capmàs

capritxo; capritxós, encapritxar
capsa

capsar 54, 55; *escapsar, cap-*
sada, capsal, capsalera, cap-
siró 55

captar

captiu, f. captiva; captivar,
captivitat

caputxa, caputxi

car, f. cara, dif. de card 47.

De *car*: *caror, caresa, enca-*
rir. De *card*: *carda, cardot,*
escardot

carbó; carboner, carbonada

carcanada

càrrec 45; *càrrega, carregar*

carretella 28

cartilag 45; *cartilaginós*

cartolina, der. de cartró

cas, pl. casos

casino

casolà

cassar 38, 39; *cassador, cas-*
sera 55

cassola 38, 39

càstig 45; *castigar, castigament*

catàleg 45; *catalogar*

catàstrofe

catorze; catorzè

càvac 17, 45

cavall; cavaller, cavalleria;
cavalcar, cavalcada

cavillar 28; *cavillació*

ceba

cedre

cego, cec 45, *f. cega; ceguedat,*
ceguesa, cegar, encegar, en-
cegement

cena; cenacle

cendra; cendrer, cendrera, cen-
drada, cendrós; pseud. in-
cinerar

cent, pl. cents, centes; centè,
centena, centenar, centener,
centenari; centimetre, centi-
gram, centilitre, etc.; cen-
tumvir

centre

cep

ceptre 36

cer, acer; acerat

cercella

cèrcol, cercle 17; *encercolar*

cerebel (sin. cervellet); cere-
bellós 28

cert, f. certa; certer, certesa,
encertar; certitud

cervell; cervellet, ecervellat;
pseud. cerebral, cerebro-es-
pinal, cerebel

Cèsar

cessar

cessió
cetrill; cetrilleres
cèver m., dif. de ceba; cèver
socotri
Ciceró
cicle; bicicle, hemicicle, ciclic
45, cicloide, cicló
cigala
cigne (CISNE), dif. de signe
cilindre
cim
cinc 45; cinquè, cinquena;
pseud. cinquanta, quint
cindria
cingle 35; cinglera
cinia 35
èipia 35
circ 45
circol 17; circular, circulació
circumferència
circumflexe
circumpolar
circumstàncies
circumvalació
cirera; cirerer, cirerar
cirurgia, cirurgia; pseud. qui-
rúrgic 45
cistell; cisteller
ciuró, cigró
ciutat; ciutadà
civada
civella; civellam

clapir
clar, f. clara; claror, claretat,
clarejar, aclarir, aclariment,
esclarir, clarificar
classe
clavaguera; clavagueró
clepsa
clivell, clivella, clivilla
clor; clorur, cloroform
cobdicia; cobdiciós, cobdicar
(cobejar)
cobla
cobrir
codicil; codicillar 28
còdol; codolós, codolar
codony; codonyer, codonyar,
codonyat
cofurna; encofurnat
cognom (APELLIDO)
cobesió
coissó 54, 55
cok, dif. de coc 45 (cuiner)
coll inicial 28
colom; colomar, colomaire 18
colrar
colze; recolzar-se, recolzada
comble (COLMO)
comensar 38, 39
comerç 51, 52; comercial
comiat (DESPEDIDA); donar co-
miat, pendre comiat
commemorar

commensurable

commoure

commiseració

compellir 28

compte, dif. de *comle* (CONDE)

i de *conte* (CUENTO); *comptar*, *descomptar*, *bescomptar*, *comptador*; *comtesa*, *comtat comtal*; *contar* (NARRAR)

comú, *comuniment*

còncau, f. *còncava*; *concavitat*

concórrer se conjuga com *córrer*;

evitin-se formes com *concorreixo*, *concorreixi*, *concorris*, *concorrint*, *concorriré*, etc.;

les formes correctes són *concorro*, *concorri*, *concorregués*, *concorrent*, *concorreré*;

pseud. *concurrent*, *concurrentia*;

concurrent correspon al castellà CONCURRENTE;

concorrent, a CONCURRIENDO

conèixer; *coneixement*, *coneixensa* 54, 51;

evitin-se les formes *conaixo*, *coneixi*, *coneixés* o *conesqués*;

les formes correctes són *conec* 45, *conegui*, *conegués* (en cambi,

no s'escriurà *coneguent*, sinó *coneixent*).

Com *conèixer*: *desconèixer*, *regonèixer*,

aparèixer, *comparèixer*...

Evitin-se formes com *aparescut*, *comparescut*;

les formes correctes són *aparegut*, *comparegut*

confegir

congesta

conill

conjectura

conquerir; *conqueridor*; *conquesta*

conreu, *conrear* (*conresar*)

consanguini; *consanguinitat*

cònsol 17; *consolat*

constellació 28

consumpció

continu; *continuitat*

cop; *copet*, *copejar*

corb, f. *corba*; *encorbar*; pseud.

curvilini

corc 45; *corcar*

corollari 28

coronisa

córrer; en el subjuntiu *correguem*,

corregueu, *corregués*;

corregut, *correguda*, *corredissa* 54, 55

correlgir 26

corretja 26; *corretjam*

corriola

corrosió; *corrosiu*

cosí, *cosina*

- cosir* 7
coxa 38, 39; *cossejar* 55
costum
cotxo, cotxe; cotxer
covard 47, f. *covarda*; *covardia, acovardir-se*
cove; covenant
crani; cranià; craniometria, craniologia
cràter
credo
creixens
cremor
crepuscol 17, *crepuscular*
crystallisar 28
crossa
crosta; crostisser 54, 55;
pseud. *crustaci*
cru, f. crua; cruesa, cruor
cruspir
cua; cuola, cueta, escuar
cub
cùbitus 13 pag. 23
cucut
cuixa; cuixol
cullera; cullerada
curt, f. curta; curtedat, curta-ria, curtejar
curull; curullar

daina 18
dalè
- dalir-se*
damunt
darrer, f. darrera; darrerenc
45, *darrerria, darrera de, endarrerir*
davallar; davallada, davallament
davant; davanter, davantal
dàvol
debades
dèbil
defalliment
degotar
deixeble
dejorn
dejuni
delicte
delit; delitós, delitar
demagog 45
dèntol
depòsit
desgavell; desgavellar
desig 48; *desitjar* 26
desinvolt
deslliurar (LIBRAR); deslliurament
despaig 48; *despatxar*
despesa (GASTO)
despullar
destillar 28
delurar
deure; devent, devam, deveu,

devia; pseud. *dèbit*, *debitori*
deute; *endeutar-se*
devesa
diaca
diàfan
diàleg 45; *dialogar*
diàmetre
diſlong 45
digne, f. *digna*, pl. m. i f.
dignes
dir; *eviti-s diguent* (la forma
correcta es *dient* 59)
disc 45
discussió
dissabte
dolç 51, 52, f. *dolça*, pl. *dol-*
ços, *dolces*; *dolçor*, *dolcesa*,
dolcejar, *endolcir*; pseud.
dulcificar
dolent, f. *dolenta*; *dolenteria*,
dolentor
domàs
donzella
dosser
dracma
dragea
dropo; *dropejar*, *endropir-se*
duaner
duble; *dubtar*, *dubtós*, *indub-*
table
dur, f. *dura*; *duresa*, *duricia*,
endurir

dur; en el present s'escriu
duus, *duu* i *dus*, *du*; *eviti-s*
duguent (la forma correcta
es *duent* 59)

Ebre
eclesiàstic 45
eclipse
eco
efemina 8
eficaç 51, 52; *eficacia*
eixir; *eixida*, *sobreixir*, *reeixir*
element; *elementar*
elipse
eloqüent
embaumat
embussar 54, 55
emetre, compost (com *adme-*
tre, *ometre*, *permetre*, etc.)
del verb antiquat *metre*.
Evitin-se en aquests verbs
formes com *omitir*, *omi-*
tint, *omilim*, *omiré*, *omi-*
teixi, etc. Les formes cor-
rectes són *ometre*, *omelent*,
ometem, *ometré*, *ometi*
emfàtic 45; *èmfasi* 32
emmagatzemar
emmalaltir
emmanllevar
emmidonar
emmotllar

- empaitar* 18
empulollar
empedreir 59
empelt; empellar
empleu; emplear
emplujat, der. de pluja
emprovar
encalsar 54, 55
encallar
encara
encatifar
enceb
encendre; encenedor, encenalls
encens; encenser, encensar, en-
censada
encis: encisar
encongir
encoratjar, der. de coratge;
coratjós
encorbar
endevinar
endinsar-se, der. de dins
endolar
enemic 45, f. *enemiga*
enfonsar, der. de fons
enfurismar
engallar, der. de galta
enginy; enginyós, enginyer,
enginyar-se
engolir, der. de gola
enjogussat 54, 55
enjunyir
- enlairar* 18
enllefernar
enllestir
enlluernar 59
enquesta
enrabiarse
enraonar 59
ensejar
ensems
ensenyorir
ensopegar
entebeir 59
entusiasme
enxiquir
enze
Eol
epileg 45
episodi
equador
equestre
equipollencia
equivoc 45
equilàter
erroni
eruga 9
esbaiment
esberginia
esberla; esberlar
esblaimat 18
esblanqueir 59
esbolzar
esbravar-se

esbrinar
esbullar
escac 45 (JAQUE); *escacs* (AJEDREZ)
escaducer 54, 55
escaguitxar
escairar 18, de *escaire*
escalfair 59; *escalfar*, *escalfor*, *escalf*
escalivar, de *caliu*
escàndol; pseud. *escandalisar*, *escandalós*
escantellar, de *cantell*; *cantellut*
escanyussar 54, 55
escarafall; *escarafallós*
escarcerar
escarransit
escarràs; *escarrassar-se* 54, 55
escaure; *escaient* 18, *escaiensa* 54, 55 (PLAZO)
esclafir
esclletlla, *esclletxa*
escola; *escolà*, *escolania*, *escolar*
escollar
escorcollar
escorsa 54, 55; *escorsar*, dif. de *escursar*
escorsó 54, 55
escorxar, *escorxador* (MATERO)
escriure; *escrivint*, *escrivim*, *escriviu*, *escrivia*; *evitin-se*

en el subjuntiu les formes *escrivim*, *escriviu*, *escrivis*; les formes correctes són *escriguem*, *escrigueu*, *escrigués*; der. *escrivà*, *escrivent*
escriuixir
escripol; *escripulós*
escursar
esdevenir
esfereir 59
esfullar
esgarrifar; *esgarrifós*
esglai 18; *esglaiar*
esglesia
esgratinyar
esgrogueir 59
esllanegar
esllanguiment
esllavissar 20, 54, 55
esmaragda 8
esmicolar
esmorsar 31
esòfag 45
esparó 9 pag. 19; *esparonar*
esparpillar
esparrec 45; *esparreguera*
esparver 9 pag. 19; *esparverar*
espatlla; *espatllut*
espectacle
espellifar
esperit; *esperilat*; pseud. *espiritual*

espetec 45; *espelegar*
espeterneg 45; *espeternegar*
espigol
esplèndid 47; *esplèndidesa*
esponja: *esponjós*, *esponjat*
espontani, f. *espontania*; *espon-*
taneitat
esquadra
esquarterar
esquena; *esqueneta*
esquerp, f. *esquerpa*
esquerre, f. *esquerra*; *esquerrà*
esquig 48; *esquitxar*
esquitllar
estable
establir; *establiment*
estalvi; *estalviar*
estavellar 20
estella: *estellar*
estemordir
esternul; *esternudar*
esterrufar-se
Esteve; *Estevenet*
estil: *estilar*
estimbar
estiu; *estiuet*, *estiuar*
estoig
estòmac 45
estordit
estovalles
estovar; *estovament*
estreb: *estrebar*, *estrebada*

estuba
esvalot; *esvalolar*
esvanir-se
esvelt, f. *esvelta*; *esveltesa*
esverat; *esverament*
euga; *eugassada*
europèu, f. *europèa*
evacuar
examen
excel·lent
excloure; se conjuga exacta-
ment com *cloure*; evitin-se
les formes *excluir*, *excluint*,
exclum, *exclueix*, *excluis*,
excluit, etc.; les formes
correctes són *excloure*, *ex-*
cloent, *excloem*, *exclou*, *ex-*
clogués, *exclòs*; pseud. *exclu-*
sió. Com *excloure*: *concloure*,
incloure
exempció, *exemple*
exigu, f. *exigua*
expellir
explosió, *explosiu*

fadri; *fadrinalla*
fageda 26, der. de *faig*
faisà 18
fajol
falç (la *falç*) 51, 52
fallacça
fallible

- falcó; falconada*
fals, f. falsa
fang 45; fanguera, fangós
far (FARO), farola
fart, f. farta; fartanera, afar-
tar
farfallós
fascicle 17
fatxada
fava
febre; febrada, febrós, enfe-
brar-se
fecon, f. feconda; pseud. fe-
cunditat
Fedre
feix; feixuc 45, f. feixuga
feliç, pl. feliços, felices; feli-
ciat
femella
femta
fenomen
fer; futur faré; en el subjun-
tiu s'escriu fassi (fassa) i
faci (faça) 54, 55
fera (FIERA); feredat, feresa;
feroç, ferocitat, ferotge
ferro, ferre
fesomia (per fisionomia)
festuc
fetge
fetor
fiblar; fiblada, fibló
filagarsa 54, 55; esfilagarsar
fill; fillol, afillar; pseud.
filial
finestra; finestró, finestral
flagellar 28, pseud. de flagell
flaire 18; flairós, flairar
flequer, de fleca
fletxa
flonjo
flor; floreta, florir, florida
fluid 47, f. fluida; fluidesa,
fluiditat
foc 45; fogar (HOGAR), foga-
rada, fogó, fagonada, fogaina
18, foguera, etc.
fofo
fonoll; fonollada, fonollar
formiga; formiguer, formigor
fornir; forniment
forrellat
forsa 38, 39; forsejar 55
fort, f. forta; fortesa, fortor,
enfortir, fortificar
fosc, f. fosca; foscó, fosquedat
fosquejar, enfosquir
fossar
França, francès
frase
fred 47, f. freda; fredor, fre-
dorada, fredolíc 45, refredar
freixe; freixeneda
freqüent; freqüència

fruir (GOZAR)
fruita, fruit 18; *fruiter, fruiterar*
fuet; fuetejar, fuetada
fugir
fulesa
futilla
futral

gairell 18
galàpat
gallicisme
galseran
ganivet; ganivetada
garba; garbera
gargamella; esgargamellar-se
garlanda, guirlanda
garrell
garri; garrinar
garric 45
gaudir; gaudiment
gaveta 20
gazeta
gegant, f. geganta, gegantesa, gegantessa; geganti
gel; gelar, gelor
gelós; gelosia (no *gelos* ni *celos*), *engelosir*
gemec 45; *gemegor, gemegar, gemegaire* 18
gener, janer
geniva

genoll; de genollons, agenollar-se
gens
gent; gentada
geògraf
geòleg 45; *geologia, geològic* 45
geperut 9 pag. 19 nota
germà; germanor, agermanar
gessami
gibrell; gibrelleta
ginesta; ginestera, ginestar
gitar
glas 54, 55; *glassar*
glatir
golf
gos 54, 55, *gossa; gossada*
gotim; esgotimar
governar
granota
graó 59 (*esglab*)
gras, f. grassa; grassor (dif. de *grassó, f. grassona*), *grassesa*
gravar
grec 45, *grega*
greix; greixor, greixós, greixum, engreixar
gresol
grèvol
gris, f. grisa; grisenc 45
griva
groc 45, f. *groga; grogor, gro-*

guenc 45, groguejar, engro-
guir-se, esgrogueir
groller, f. grollera
gronxar
gros, f. grossa; grossor, grossa-
ria, engrossir
gruix; gruixut, gruixaria, en-
gruixir, engruixar
guano
guaret, goret
guatlla
guerrer
guerxo; guerxòs, guerxesa,
guerxar-se
guix; guixot, guixaire, engui-
xar
guspira; guspirejar
gust; gustós, gustar
habitud 47
ham
harmonia, harmònic 45, filbar-
mònic
harpa; harpegi
haver
hebreu, f. hebrea
hemisferi
heptagon
heral, herau
heretge; heretgia
hereu, f. hereva; herelat, here-
lar, heretament, hereditari

heterogeni; heterogeneitat
heure
hexagon
hidrogen
hidròxid 47
higroscòpic 45
himne
hipòcrita
hipòdrom
hipopòtam
hivern; hivernal, hivernar, hi-
vernacle
home, pl. homes, hòmens; ho-
menet, homenet
homogeni; homogeneitat
homòleg 45, f. homòloga
horitzó; horitzontal 33
horroritzar
hortolà, hortelà, de hort
host, la host
hoste
humà
humil; humilitat, humiliar-se
humor
i 18
idilli
ídol
iglesia
ignocent; ignocencia
ill inicial 28
imatge; pseud. imaginar

imbecillitat 28

immens

immediat

immigració

imminent

immon, f. *immonda*

immoral

immortal

impellir 28

impossible

impremta

impressió; *impressionar*

index

individu

indult

infant; *infantesa*, *infantar*

infermer

infinitesimal

inflar; *inflor*

ingenu, f. *ingenua*; *ingenuïtat*

ingerir

inic 45, f. *iniqua*; *iniquitat*

injectar

insecte

instantani

intelligent 28

interpellar 28

interval

iodur

issar 38, 39

ja

janer

jas 54, 55; *ajassar-se*

Java

jeia 18

Jerusalem

Jesús

jeure, *jaure*

jo

jockey

jonc 45; *joncar*

jornal

Josep 43

jou

jove, m. i f.; *jovenet*, *jovent*,
jovenalla, *enjovenir*, *rejove-*
nir; pseud. *joventut* o *ju-*
ventut 8, *juvenil*

judici

jueu 59, f. *jueva*

jugar 7

juglar

juliol

just, f. *justa*

jutge

kaleidoscop

kanguru

kaoli

kermes

kilogram

kilòmetre

kiosc 45

- kirsch
kist
knut
- lactífer
libellista 28
liceu
limfa; limfàtic 45
lingual, lingüístic 45, pseud.
de llengua
liquen
liquid 47, f. líquida
litre
livid 47, f. lívida
lladó; lladoner
lladre, m. i f.; lladregot
llagosta; llagostí
llamp; llampec 45, llampegar,
llampar
llangonissa 54, 55
llard 47; llardós, llardó, en-
llardar
llarg 45, f. llarga; llargada,
llargaria, llargarut
llas 51, 52; llasada, llassar,
enllassar, enllassament
Llätzer; llätzerós
llaut 59
llavi; pseud. labial
llavor
llebre; llebrer
llégum
- lleig, f. lletja 26; lletjor, llet-
gesa, enlletgir
llémena
lleminer
llensar, llansar 5, 38, 39
llensol 54, 55
llepissós 54, 55
lleuger, f. lleugera; lleugeresa,
alleugerir
llim, llims
llinyol (nyinyol)
llissó 38, 39
lliure, m. i f.; lliurar, deslliur-
rar (LIBERTAR), deslliuran-
sa 54, 55; pseud. llibertat,
lliberal o liberal, liberalisme,
liberalitat, lliberti, lliberti-
natge
llodrigó
llombrigol
llonza
llop, f. lloba
llossa 54, 55; llossada
lluerna 59
lluert 59
lluisme
llum; llumenera, llumenetes
llüpol 17
llureia
llus 54, 55
logaritme
luxe

- maduixa*; *maduixera*, *maduixerar*
madur, f. *madura*; *madurar*
magrana; *magraner*
magre, f. *magra*, pl. m. i f.
 magres; *magror*, *magresa*,
 magristó, *magrejar*, *ama-*
 grir-se, *emmagrir-se*
maig
mainada
majestat
major
malalt, f. *malalta*; *malaltia*,
 malaltis 54, 55, *emmalaltir*
malehir
mamifer
mànec 45
mànega
manescal
manyà
marbre (MÀRMOL); *marbrer*,
 marbrat
mare
marge; pseud. *marginal*
Marian
marit; *maridar-se*
mars 51, 52
martiritzar 34, de *màrtir*,
 martre; *martiri*
masegar
masell
mateix 9
- matelàs* 9, 54, 55; *matelasser*
matucer 9
medecina
meitat 18
mejicà
melliflu 28
menjivol
meravella; *meravellós*
meridià
mestre, f. *mestra*, *mestressa*
metall; pseud. *metallic* 28
metèor
metge, *metgessa*
metzines 9; *emmetzinar*
meu, f. *meva*
mig 48, f. *mitja* 26; *mitjà*,
 amitjanar, *mitjansant* 54,
 55
millenari, *millèsim*
millor, m. i f.; *millora*, *mi-*
 llorar
minova
minvar
miracle; pseud. *miraculós*
misàntrop
miscellania
missió
mòbil; *immòbil*, *automòbil*,
 mobilisar, *mobilitat*
model
moixi
moixó

moka
molde; *mols*, *mol* corresponen a MUELES, MUELE; *mòlt*, *mòlts*, a MOLIDO, MOLIDOS
molt; f. *molta*; *moltíssim*; pseud. *multiplicar*, *multitud* 47
món; pseud. *mundà*
monastir
monjo
monstre; pseud. *monstruós*
morir; *mors*, *mor*, corresponen a MUERES, MUERE; *mort*, *morts*, a MUERTO, MUERTOS
mossegar
motxilla
mucosa, *mucositat*, pseud. de *móc*; der. *mocós*, f. *mocosa*, *mocar*, *mocador*
mugró
mujada
muller; *amullerar*
munió
munir
muntar, de *munt*; *remuntar*, *desmuntar*; *amunt*, *damunt*; cf. *mont* (*Montseny*, *Montcau*, *Montserrat*), *montanya*
museu
mussolina

mustela
mustatxoni
musulmà
nacre (NACAR); *nacrat*
nausa
nasal 32
natjada, de *natja*
nebot, f. *neboda*
necessari
nedar, *nadar* 5
negre, f. *negra*; *negror*, *negrenc* 45, *negrejar*, *ennegrir*
neguit; *neguitós*, *neguitejar*
néixer, *nàixer*
Neptú
Neró
niarada 9 pag. 19 nota, de *niu*; *niar*, *niada*
nimfa
ninxo
nodrir; *nodriment*, *nodrissó* 54, 55; pseud. *nutrició*
nom; *nomenar*, *anomenar*; pseud. *nominar*, *nominació*
nostre, f. *nostra*, pl. m. i f. *nostres*
nou, f. *nova*; *novell*, *novedat*
nullitat 28
obeir 59
obesitat

- objecte*
oblic 45, f. *obliqua*
oblidar; *oblit*, *oblidós*
oblong 45, f. *oblonga*
obsèc
obscur
obsessió
obtenir
obtus
ofegar; *ofec* 45
oferir
oir 59
òliba
Olimp
oliva; *oliver*, *oliverar*, *oliveda*
oltra
ombra (SOMBRA); *ombrós*, *em-brat*, *ombrejat* *ombrivol*;
pseud. *umbràcul*
omplir, *umplir*; *omplenar*
on, *aon* 59
oncle
onze; *onzè*
opressió
optar
òptic 45
optimisme
opúscol 17
ordir
orella; *orellut*
oreneta
orfe, f. *òrfena*; *orfanitat*
orgue, *orguen*, m. (ÓRGANO);
pseud. *organista*, *organisar*
origen
orquestra
òs; *ossera*, *ossada*, *ossut*
oscillar 28
ou; els der. s'escriuen amb *u*
i sense: *ouera* i *oera*
ovirar
oxigen, *òxid* 47
pacte
pair 59
pais; *paisatge*
palet
pampallugues
pàmpol
panis 51, 52
pantan
panteix
panteó
papallona 9
paper; *paperot*, *paperina*, *em-paperar*
paradoxa
parallel 28
parc 45
parpella
pascua 22; *pascual*
passejar
pàssera
passió

pastanaga 9
patafi
patge
pau
pavelló 19
pebre; pebrer, pebrera, pebrot
pedruscall
pellofa
penedir; penediment
penell (VELETA)
pentinar
peó
percassar
perdre 47
Pere
perelló
peremptori
perhom
period
permissió
pertànyer
pertocar
pervenir
pesant; pesantor
pessa 38, 39
pessic 45; pessigar, pessigolles
pesta, empestar (dif. de empas-
tar, de pasta)
petge; petjada
petit; petitesa, empetitir
petó 9; petoner, petonejar
petxina

peu
piano
pigmeu, pigmea
pinzell; pinzellada
piràmide
Pireneu; pirenenc 45
pissarra 38, 39
pitjar
plaer 59, pler
plansó 54, 55
planter
plassa 38, 39; plassetta 55
platja 26
Plató
platxeria
plaure, complaure, desplaure;
evitin-se formes com com-
plasc, complasqués, complas-
cut (les formes correctes
són complac 45, complagués,
complagut)
ploma (PLUMA); plomall, plo-
mat, plomós, plomar
poble; poblar, població; pseud.
populós
pobre, m. i f.; pobresa, pobre-
tat, pobrejar, empobrir
poder 7; pots, pot; evitin-se les
formes poguer, poguent (les
formes correctes són poder,
podent)
poeta

poetaire 9 pag. 19 nota
 pitjor; empitjorar
 pol
 poligon
 polir
 polisulfur
 polze; polzada
 poma; pomer, pomera, pomerar
 poncem
 pontifex
 por; poruc 45, f. poruga, es-
 poruguir
 porpra (PÚRPURA); porprat,
 porprós, emporprar; pseud.
 purpuri, purpurina
 porquerol, porqueter 9 pag. 19
 nota
 possessió
 possible
 potiner
 pou; poal, poar
 prada
 preciós, pseud. de preu;
 preuat, menysprear
 pregon, f. pregona (PROFUNDO)
 premsa; premsar
 prendre, pendre 63
 presagi
 presó; empresonar
 préssec 45; presseguer
 presumpció
 pretenció; pretencions

primer, f. primera; prime-
 renc 45
 princep
 probable, probabilitat, pseud.
 de provar; provatura, apro-
 var, aprovació
 producte
 professió
 progressió
 prohibir
 proisme
 projecte
 pròleg 45
 prompte
 propri; propietat
 prosaic 18, 45
 prosèlit
 prosodia
 prosopopeia 18
 proveir 59
 pruitja
 pubill
 pudor
 pullular 28
 puncella 9
 punir; punible, punició
 punxar
 pupillar 28
 pupillatge 28
 pupul
 pusillàtime 28
 pussa 54, 55

putxinelli 28

quadrilàter

quadrúped 47

qualitat

quan, adverbí de temps

quant, f. *quanta*; *quantitat*

quaranta; *quarantè*, *quarantena*

quaresma

quart, f. *quarta*, *quarter*

quatre

que, *què*

qüestió

qui

quintar

quinze; *quinzè*, *quinzena*

Quirze

quocient

quota

quotidià

rab

rabal

rabassa 54, 55; *rabassut*, *arra-*

bassar

rabejar

rabent

rabia; *rábiós*

ràfac 45

ragatxo

raim 59

rajola, *rajoler*

rajoli

ramor 9; *ramorós*, *ramorejar*

rampell; *rampellut*

rancor 8, *rancunia*; *rancorós*,

rancuniós

raó 59

rassa 38, 39

ratoli

rave

rebellar 28; *rebel*, m. i f.

(REBELDE), *rebellió*

rebló

rebossar 54, 55

rebot; *reboster*

rebre; *rebs*, *reb*, són escrits

per alguns *reps*, *rep*

rebrec 45; *rebregar*

rebuig; *rebutjar*, *rebutjar* 26

recepta; *receplar*

redempció, *redemptor*

reduir 59

regalim, de *regalar*

regirar

regla f., dif. de *regle* m.

regne; *regnar*

regna (RIENDA)

regueró

rei, *reina* 18; *reialme*, *real*,

ral, *reietó*

reina 59, 69; *reïnós*; *pseud.*

resinificar

rejectar

- relliscar*
remugar
renda
rènec 45, f. *rènega*
rengle
repellir 28
reptar
requesta
residu
retaule
rètol
retrograd
retrunyir
revifar-se
reviscolar
ribot; ribotejar
ridicol 17
ritme
ritu
riure; eviti-s riguent (la forma correcta es *rient* 45);
rialla, rialler, enriolat
roig, f. roja; rorenc 45, *rogent, rojor, rogejar, enrogir, enrogiment*
romandre (QUEDARSE)
rompre; romps, romp (dif. de *rom*, licor); en els compostos *interrompre, corrompre*, etc., evitin-se formes com *interrompir, interrompint, interrompim, interrompeix*, etc.; les formes correctes són *interrompre, interrompent, interrompem, interromp*
rondinar
ronyó
ròssec 45; *arrossegar*
rostir
rostoll; rostollar
rovell; rovellar-se
rovelló
rublir
rúfol
ruent 9

saba
sabata; sabater
saber V. *cabre*
sabi; sabiesa
sabó; sabonera, ensabonar
sacrileg 45; *sacrilegi*
sadoll; sadollar
safareig; safareget 26
Safo
safrà 38, 39
sagell 9; *sagellar*
sagó; sagonet
salut; saludable
salvalge
sàlzer; salzereda
Samsó
sang 45; *sangós, sangonós, sau-*

- gonell, sangonera, sagnar, sagnada, sanguinolent, sanguini, sanguinari
- Saragossa 38, 39, 54
- satellit 28
- savi V. *sabi*
- sauc 59
- Saxonia
- secundari
- sedás 54, 55
- seduir 59
- segle; pseud. *secular*
- segon, f. *segona*
- següent
- segur, f. *segura*; *seguretat*, *assegurar*, *asseguransa* 54, 55
- senalla
- sencer, f. *sencera*
- senyor
- senzill; *senzillesa*
- sepulcre
- ser o ésser; evitin-se les formes *siguí*, *sigueres*, etc., *sigués*, *siguessis*, etc., *siguent* (les formes correctes són *fui*, *fores*, etc., *fos*, *fossis*, etc., *sent* o *essent*); són tolerables *sóc* i *sigut* per *só* i *estat*
- serie
- servei 18; pseud. *servicial*
- sessió
- set; *setè*
- set; *assedegat*
- setmana; *setmanada*
- sexe; pseud. *sexual*
- sillaba 28; polisillab, *monosillab*, *dissillab*
- simbol
- simfonia
- simple
- simploma
- sis; *sisè*
- siljar
- sobte; *sobtar*
- sòcol
- sofrir
- sogre, *sogra*
- sojornar
- solcir
- sollicitar 28
- sòlid 47, f. *sòlida*; *solidesa*, *soliditat*
- solo
- somriure
- sord 47, f. *sorda*
- soroll; *sorollar*, *sorollós*
- sort; *sortós*, *dissort*
- sortir 7
- sospir; *sospirar*
- sostreure
- sovint; *sovintejar*
- subhasta 58

<i>subjecte</i>	<i>çar, retardar, retardament</i>
<i>subjugar</i>	<i>tarde</i>
<i>subornar</i>	<i>taronja; taronjer 25, taronjerar</i>
<i>subsistir</i>	<i>tassa 38, 39; tassetta 55</i>
<i>substancia</i>	<i>tauró (TIBURÓN)</i>
<i>subtar</i>	<i>tavella</i>
<i>subtil; subtilitat, subtilisar</i>	<i>taverna 19; taverner</i>
<i>suc 45; sucós, sucar, suquejar</i>	<i>tavola 20</i>
<i>succeir 59</i>	<i>teatre</i>
<i>succés; successió</i>	<i>tebi; tebior, tebiesa, entebeir 59</i>
<i>succint, f. succinta</i>	<i>tècnic 45</i>
<i>sucré 38, 39; ensucrar</i>	<i>telègraf</i>
<i>sufocar</i>	<i>teler, de tela</i>
<i>suggestir</i>	<i>tellarina</i>
<i>Suissa 38, 39</i>	<i>temps</i>
<i>sumissió</i>	<i>temptar; temptador, temptació,</i>
<i>sumptuós</i>	<i>temptativa</i>
<i>suor 59, de suar</i>	<i>tenaç 51, 52; tenacitat</i>
<i>superbia; superbiós</i>	<i>tendre, f. tendra, pl. m. i f.</i>
<i>superflu</i>	<i>tendres; tendror, tendresa,</i>
<i>suportar</i>	<i>tendrum, entendre, enternir</i>
<i>supressió</i>	<i>tenir (o tindre); evitjn-se les</i>
<i>surrut</i>	<i>formes tinguer, tinguent</i>
<i>sulge</i>	<i>tèrbol, f. tèrbola; enterbolir</i>
<i>tabac 45</i>	<i>teranyina</i>
<i>tàbac 45</i>	<i>terme, termenar; pseud. ter-</i>
<i>tacte</i>	<i>minar, terminació</i>
<i>tafaner</i>	<i>termòmetre</i>
<i>tàlem</i>	<i>terra; terrós, f. terrosa, terregós,</i>
<i>tamborella</i>	<i>terrasser, terrissa, terrisser,</i>
<i>tard 47; tardà, f. tardana, tar-</i>	<i>terrós, terrossós, terreny,</i>
	<i>terrer; terrestre, terraqui,</i>

- terrícola, territori; terrejar, aterrar, desterrar, enterrar, soterrar; subterrani, soterrani*
terrabastall
terratrèmol
terregada
teu, f. teva
teula; teulat, teulada (dif. de taulat, taulada, der. de taula)
tirallonga
titllar
títol; pseud. titular
tivar; tivant, tivantor
tòfona
toisó
tomàquet, tomàtec 45
tomba (TUMBA)
tongada
torbar; pertorbar
torratxa
torre
tossir 7
tou, f. tova
tovalló, tovallola
traclat
traduir 59
tràfec 45; atrafegar
trair 59; traidor, traició
trametre
tramvia
- tranquillitat 28*
transacció 31
transatlàntic 31, 45
transitiu 31
trapezi
trasbalsar
treball
trèmol
tremp
trencar; trencadissa 54, 55
trenzilla
trepitjar, trepig 48
treure, traure
treva
trèvol
tribu
triomf; triomfar
trist, f. trista; tristor, tristesa, entristir
trontoll; trontollós, trontollar
tronxo
tros 51, 52; trossejar 55
ludó
tunyina 9
tupi
turmell 9
turó
- ubac, f. ubaga*
ubriac 45, f. ubriaga; embriac 45, embriagar

udol; udolar

ullastre

vaca; vacada, vaquer

vacillar 28; vacillació

vacuitat

vaf 19

vaixell

valer, valdre; evitin-se les formes valguer, valguent

vall f.

vampir

vano

vànova

vedell; vedellar

vei 59, veina 69; veinat

vell; vellesa, envellir, revellir

velleïtat 28

vèncer

vendre; vens, ven, venut

venir (o vindre); en l'imperatiu vina (escrit també vine)

venjar

vent; ventada, ventós, ventijol, ventall, ventar

ventricul

verb

verd 47, f. verda; verdor, verdós, verdet

verema; veremar (vulg. vrema, vermar)

verge; pseud. virginal

vergonya; vergonyós, avergonyir

veri; verinós, enverinar

vermell; vermellós, vermellor

f., vermelló m., envermellir

vermifug 45

vern; verneda

vernís 51, 52; envernissar

verola

vèrtex

vesc 45; vescós

vespa; vesper

vespre; vesprada, vesprejar, envespir

vessar

veta 20

vellar

veure; el subjuntiu imperfect es vegés i no veiés; en cambi, el gerundiu es veient i no veient

viatge; viatjar

vila

vim, vimet; vimenera, vimetera

vinclar; vincladis 54, 55

vint; vintè, vintena

violet

virtut

viu, f. viva; vivor

viure, vivint, vivim, vivia; evitin-se en el subjuntiu

les formes <i>vivim</i> , <i>viviu</i> ,	<i>xerigot</i>
<i>vivis</i> (les formes correctes	<i>xifra</i> ; <i>desxifrar</i>
són <i>visquem</i> , <i>visqueu</i> , <i>vis-</i>	<i>ximiot</i> (MICO)
<i>qués</i>); <i>vivent</i> , <i>vivificar</i>	<i>ximple</i>
<i>vocal</i> (dif de bucal 8)	<i>Xina</i> ; <i>xinès</i>
<i>volcà</i> (VOLCAN)	<i>xinella</i> 28
<i>voler</i> 7; evitin-se les formes	<i>xinxà</i>
<i>volguer</i> , <i>volguent</i> (les cor-	<i>xiprer</i> ; <i>xiprerar</i>
rectes són <i>voler</i> , <i>volent</i>)	<i>xitxarello</i> 28
<i>volpell</i>	<i>xoc</i> 45; <i>xocar</i>
<i>vollor</i> (BUITRE)	<i>xopoll</i>
<i>voluptat</i> ; <i>voluptuós</i>	<i>xuclar</i> ; <i>xuclador</i>
<i>volva</i> 20	<i>xumeneia</i> 18
<i>vora</i> ; <i>vorada</i> , <i>vorejar</i>	<i>xurriaques</i>
<i>вори</i> , <i>ивори</i> 20	
<i>vostè</i>	<i>zebra</i>
<i>vostre</i> , f. <i>vostra</i> , pl. m. i f.	<i>zefir</i>
<i>vostres</i>	<i>zel</i>
<i>vuit</i> 18; <i>vuitè</i>	<i>zenc</i> 45
	<i>zenit</i>
<i>wagó</i>	<i>Zenó</i>
	<i>zero</i>
<i>xacolata</i>	<i>zigomàtic</i> 45
<i>xàfac</i> 45	<i>zig-zag</i> , <i>ziga-ziga</i>
<i>xamós</i>	<i>zinc</i> 45
<i>xaragall</i>	<i>zodiac</i> 45
<i>xarrac</i> 45	<i>zona</i>
<i>xaruc</i> 45, f. <i>xaruga</i>	<i>zoologia</i>
<i>xemeneia</i> 18	

ERRADES

- Pag. 10. — En la penultima linia del § 3, aon diu: «la pronuncia sol no ns diu», ha de dir: «la pronuncia sola no ns diu, en efecte.»
- Pag. 20. — En la darrera linia, després del mot *Carme*, cal afegir: «Ademés, *una lladre*».
- Pag. 22. — En la 8.^{ena} linia, començant per avall, aon diu: «*pal*», ha de dir: «*pol*».
- Pag. 26. — En la 2.ª linia cal afegir: «*cònsol i consul*».
- Pag. 26. — En la 7.^{ena} linia, aon diu: «*màrbol*», ha de dir: «*màrmol*».
- Pag. 28. — En la 1.ª linia, aon diu: «*cavall, Esteve*», ha de dir: «*cavall, covard*, Esteve*».
- Pag. 30. — En la 7.^{ena} linia del § 23, aon diu: «No s'ha d'escriure *iglesia* ni *iclesia*, sinó *esglesia*», ha de dir: «Tampoc s'escriu *iclesia*, sinó *iglesia*, i millor *esglesia*».
- Pag. 30. — En la darrera linia del § 24, aon diu: «la *u* quan va», ha de dir: «la *u* quan, representant la vocal *u*, va».
- Pag. 33. — La linia 11 ha de dir: «*tranquillitat, velleitat*».
- Pag. 36. — En la 3.ª llista del § 33 s'han oblidat els mots *galze, benzina, embrançada*.
- Pag. 37. — La penultima linia del § 35 ha de dir: «*-dria, cingle*, cinia*, cipia*, ciuró, civada, civella; bruticia,*»
- Pag. 43. — En la 10.^{ena} linia, aon diu: «*fred* (també *fret*)», ha de dir: «*fred, humit* (també *fret, humit*)».
- Pag. 47. — Aon diu: «*esquerraçar*», ha de dir: «*escarraçar*», i aon diu: «*escurçó*», ha de dir: «*escorçó*».

Pag. 49. — En la 3.ra línia, aon diu: «un sò», ha de dir: «qualsevol altre sò».

Pag. 53. — En la 9.^{ena} línia començant per avall, el : ha de ser reemplaçat per :

Pag. 72. — Aon diu: «*ample*, f. *ampla*, pl. i f. *amples*», ha de dir: «*ample*, f. *ampla*, pl. m. i f. *amples*».

Ademés s'han oblidat alguns nombres en la llista alfabètica: el 9 al costat dels mots *ambaixada*, *angunia* (pag. 72), *regueró* (pag. 95); el 28 al costat dels mots *capillar* (pag. 76), *equipollençia* (pag. 82), *excellent*, *expellir*, *fallacia*, *fallible* (pag. 84), *gallicisme* (pag. 86), *idilli* (pag. 87), *millenari*, *miscellania* (pag. 90); el 45 al costat dels mots *festuc*, *fosc* (pag. 85) i algun altre.

INDEX

CAPITOL I. VOCALS

	<u>Pags.</u>
Preliminars	9
Vocals toniques	10
<i>a, e</i> en les síl·labes anteriors a la dominant; <i>o, u</i> en el mateix cas	11
<i>a, e</i> finals	20
<i>o, u</i> finals	22
Terminacions de plural	23
Terminacions verbals	23
Terminacions atones en general	24
<i>i, y</i>	26

CAPITOL II. CONSONANTS INICIALS DE SILLABA

<i>b, v</i>	27
<i>b, p</i>	29
<i>c, qu, q</i>	29
<i>c, g</i>	30
<i>g, gu</i>	30
<i>g, j</i>	30
<i>lg, lj</i>	31

	Pags.
<i>l_g, lx</i>	32
<i>ll</i>	32
<i>r, rr</i>	33
<i>s, ss</i>	34
<i>ç</i>	36
<i>l_ç</i>	36
<i>cc, ci</i>	36
<i>c</i>	37
<i>x</i>	38
<i>x, ix</i>	39

CAPITOL III. CONSONANTS FINALS DE SILLABA

<i>b, p</i> interiors	40
<i>b, p</i> finals	40
<i>c, g</i> interiors	41
<i>c, g</i> finals	41
<i>d, t</i> interiors	42
<i>d, t</i> finals	42
<i>ig, g</i>	43
<i>ix, x</i>	43
<i>m, n</i>	44
<i>s, ç</i> finals	46
<i>x</i> final	46

APENDIX ALS CAPITOLS II & III

<i>ç</i>	47
<i>k, w</i>	48

CAPITOL IV. LLETRES MUDES

<i>b</i>	49
<i>r</i>	51

	<u>Pags.</u>
Altres lletres mudes	52

CAPITOL V. SIGNES ORTOGRAFICS

I. ACCENTS GRAFICS	54
II. APOSTROF I GUIONET	59
Complements atons posposats al verb	65
Articles definits	66
Preposicions	68
Supressió de la <i>r</i> muda	69
Guionet	69
Llista de paraules	70
Errata	105

LIBRERIA PASSIM, S. A.

Bailén, 134 - Telef. 257 47 57

BARCELONA-9

OBRES DEL MATEIX AUTOR

Ensayo de gramática de catalán moderno (agotada).	P
Contribució a la Gramatica de la Llengua Catalana (premiada en els Jocs Florals de 1896) . . .	2
Tractat d'ortografia catalana	1
Silabari Català	2

EN PREMSA

Primer llibre de lectura, complementari del *Silabari Català*.

EN PREPARACIÓ

Elements de gramatica catalana pera les escoles.

PC
3833
F33

Fabra, Pompeu
Tractat de ortografia
catalana

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

